Bendrai finansuoja Europos Sąjunga

PATVIRTINTA
Mažeikių miesto vietos veiklos grupės visuotinio narių susirinkimo 2026 m. rugpjūčio 7 d. protokolu Nr. 4

MAŽEIKIŲ MIESTO 2023–2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

2024, MAŽEIKIAI

MAŽEIKIŲ MIESTO 2023–2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

ĮVADAS

Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategijos rengėjas – Mažeikių miesto vietos veiklos grupė (juridinio asmens kodas 304065436) (toliau – Mažeikių miesto VVG arba Asociacija). Tai savanoriška organizacija-, veikianti Mažeikių mieste, įkurta bendriems narių poreikiams ir tikslams tenkinti bei įgyvendinti. Pagrindiniai Mažeikių miesto VVG steigėjai – Mažeikių rajono savivaldybė, Mažeikių verslininkų asociacija ir Mažeikių rajono nevyriausybinių organizacijų asociacija. Asociacijos veiklos tikslai – aktyvus dalyvavimas rengiant ir įgyvendinant miesto plėtros planus ir programas, taip skatinant Mažeikių miesto plėtrą; socialinės įtraukties didinimas ir parama kovai su skurdu; vietinių įsidarbinimo galimybių pagerinimas ir bendruomenių socialinės integracijos didinimas, išnaudojant vietos bendruomenę ir vietos valdžios ryšius; Asociacijos narių veiklos koordinavimas, atstovavimas jos narių interesams ir kitų viešųjų interesų tenkinimas. Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategija rengiama siekiant įgyvendinti 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos (toliau – Investicijų programa) 4 prioriteto „Socialiai atsakingesnė Lietuva“ 4.7 uždavinį „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes, nediskriminavimą ir aktyvų dalyvavimą, ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ ir 4.9 uždavinį „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“**,** 16 specialiojo prioriteto „Civilinės parengties įgūdžių, rengiantis ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms, stiprinimas“ 16.1 uždavinį „Skatinti mokymąsi visą gyvenimą, visų pirma siekti, kad visi turėtų lanksčių kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybių, atsižvelgiant į verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, geriau numatyti pokyčius ir naujų įgūdžių reikalavimus, grindžiamus darbo rinkos poreikiais, sudaryti palankesnes sąlygas keisti profesinę veiklą ir skatinti profesinį judumą“. Remiantis statistinės analizės duomenimis, nustatytų stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių veiksniais, nustatytu Mažeikių miesto plėtros poreikiu, išsikeltais tikslais ir uždaviniais rengiama vietos plėtros strategija, kurios pagrindinis tikslas – didinti gyventojų socialinę gerovę per socialinių integracijos paslaugų plėtrą bei socialinės atskirties problemų sprendimą, skatinti socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą pasitelkiant bendruomenės, verslo ir vietos valdžios ryšius.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2026 m. balandžio 20 d. įsakymu Nr. 1V-314 „Dėl vietos plėtros strategijų keitimo inicijavimo, jo esminių sąlygų, pradžios ir pabaigos nustatymo“, Strategijoje papildomai iškeltas 2 tikslas „Mažeikių miesto bendruomenės atsparumo didinimas per civilinės saugos švietimo veiklas ir gyventojų kompetencijų ugdymą“ atitinka 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų programos specialiojo prioriteto „Civilinės parengties įgūdžių, rengiantis ekstremaliosioms situacijoms ir grėsmėms, stiprinimas“ 16.1 konkretų uždavinį „Skatinti mokymąsi visą gyvenimą, visų pirma siekti, kad visi turėtų lanksčių kvalifikacijos kėlimo ir persikvalifikavimo galimybių, atsižvelgiant į verslumo ir skaitmeninius įgūdžius, geriau numatyti pokyčius ir naujų įgūdžių reikalavimus, grindžiamus darbo rinkos poreikiais, sudaryti palankesnes sąlygas keisti profesinę veiklą ir skatinti profesinį judumą“ (toliau – Investicijų programos 16.1 uždavinys).

Mažeikių rajono savivaldybės administracinis centras – Mažeikių miestas, išsidėstęs šiaurės vakarų Lietuvoje, nutolęs nuo Šiaulių apie 80 km, Klaipėdos – 120 km, Kauno – 230 km, Panevėžio – 170 km, Vilniaus – 300 km ir Latvijos sostinės Rygos 160 km atstumu. 2022 m. Mažeikių mieste gyveno 35 835 gyventojų. 2022 m. duomenis palyginus su 2018 m. duomenimis, gyventojų skaičius mieste sumažėjo 0,2 proc. Vaikų (0–14 m.) skaičius, lyginant 2022 m. su 2018 m., sumažėjo 7,2 proc., darbingo amžiaus ir vyresnių asmenų skaičius padidėjo labai nežymiai (0,1 proc.). Nors augimo ir plėtros pagreitį Mažeikių miestas įgavo dėl pramonės ir čia įsikuriamų įmonių, materialinių ir tiesioginių užsienio investicijų augimas viršija šalies rodiklius, tačiau mieste vyraujančios problemos yra neatsiejamos nuo bendrų tendencijų**,** vyraujančių Lietuvoje: gyventojų skaičiaus mažėjimas

fiksuojamas dėl natūralios neigiamos gyventojų kaitos ir neto migracijos; dėl senstančios visuomenės didėjantis socialinių paslaugų poreikis lemia tinkamos infrastruktūros ir žmogiškųjų išteklių augantį poreikį; mažėjantis vaikų ir jaunimo skaičius ateityje gresia žmogiškųjų išteklių trūkumu; tarpinstitucinio bendradarbiavimo tarp švietimo, socialines, asmens sveikatos priežiūros, visuomenės saugumo ir viešosios tvarkos paslaugas teikiančių įstaigų stoka; Covid-19 neigiama įtaka socialinės paramos sektoriui (darbo netekę asmenys, didesnis socialinių išmokų poreikis, gyventojų pasyvumas ir abejingumas). Atsižvelgiant į esamas problemas Mažeikių mieste bei siekiant paskatinti jų sprendimą, Mažeikių miesto VVG parengė vietos plėtros strategiją, į kurios rengimą aktyviai įsitraukė ir miesto bendruomenė, nevyriausybinės organizacijos, įmonės, kitos institucijos. Strategijoje svarstytos ir įtrauktos veiklos, skirtos spręsti socialinės atskirties mažinimo problemas, plėtoti socialinės integracijos paslaugas, didinti užimtumą bei verslumą, plėsti ir stiprinti bendradarbiavimo ryšius, kurti komunikacijos sklaidos kanalus. Strategijos tikslai, uždaviniai, veiksmai buvo suformuoti ir priimti bendru sutarimu, pasirenkant aktualiausias miestui veiklas. Mažeikių miesto VVG plėtros strategijos parengimui buvo gauta ES struktūrinių fondų investicijų parama. Vietos plėtros strategijos įgyvendinimui numatoma prašyti ES struktūrinių fondų investicijų paramos, kadangi be šios paramos nebūtų galimybių finansiškai įgyvendinti visų užsibrėžtų siekių.

Parengta Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategija pasižymi neįprastu problemų sprendimu, kadangi į strategijos formavimą buvo įtraukti visi suinteresuoti miesto bendruomenės atstovai, t. y. formuluojant strategiją buvo atsižvelgta į visų trijų lygmenų (bendruomenės, viešojo ir privataus sektorių) poreikius. Vietos plėtros strategijoje numatytos priemonės yra integruotos ir inovatyvios, siekiama priartėti prie modernių, Vakarų Europos šalių požiūrio į socialinių problemų ir užimtumo problemų sprendimą, kai skatinamas asmens gebėjimas integruotis į visuomenę ir ugdomi gebėjimai pasirūpinti savimi ir savo šeimos nariais. Tikime, kad sėkmingai įgyvendinta Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategija sutelks vietos bendruomenes, verslą ir valdžios atstovus bendriems tikslams, siekiant Mažeikių miesto gerovės.

Strategijos rengimo metu buvo vadovaujamasi bendruomenės inicijuotos vietos plėtros modeliu – tai dalyvavimu grindžiamas požiūris į vystymąsi, kuris įtraukia bendruomenes į savo plėtros poreikius ir prioritetų bei veiksmų jiems spręsti nustatymą. BIVP taikymas gali lemti tvaraus vystymosi rezultatus, bendruomenių įgalinimą ir didesnę atsakomybę už vystymosi iniciatyvas. BIVP sprendžia šias problemas:

- Skurdo mažinimo ir bendruomenės įtraukimo į sprendimų priėmimą – BIVP naudojama nustatant ir šalinant pagrindines skurdo priežastis bendruomenėse. Įtraukdami bendruomenę į plėtros procesą, padeda kurti tvarius sprendimus, atitinkančius bendruomenės poreikius ir problemas.

- Aplinkosaugos – BIVP naudojama skatinant tvarią aplinkosaugos praktiką ir išsaugojimą bei tvarų naudojimą. Įtraukdama bendruomenes į aplinkosaugos iniciatyvų nustatymą ir įgyvendinimą, padeda užtikrinti, kad šios iniciatyvos būtų tvarios.

- Sveikatos ir sveikos gyvensenos – sveikata ir sveika gyvensena yra glaudžiai susijusios temos, kadangi vietos plėtra gali turėti didelę įtaką gyventojų sveikatai ir gerovei. Bendruomenės gali inicijuoti vietos plėtrą, siekdamos pagerinti savo aplinką ir gyvenimo sąlygas. Tokia plėtra gali apimti įvairius projektus, pvz., naujų parkų, žaidimų aikštelių ar sporto įrenginių statybą, viešojo transporto ir dviračių takų infrastruktūros tobulinimą, socialinės infrastruktūros kūrimą ir kt. Visi šie projektai gali turėti tiesioginės ar netiesioginės įtakos gyventojų sveikatai.

- Švietimo – BIVP naudojama siekiant pagerinti prieigą prie švietimo ir skatinti kokybiškus švietimo rezultatus. Įtraukdama bendruomenes į neformalių švietimo iniciatyvų kūrimą, užtikrina, kad šios iniciatyvos būtų aktualios vietiniu mastu ir atitiktų bendruomenės poreikius. BIVP taikymas padeda pasiekti tvaraus vystymosi rezultatų ir padidinti bendruomenių atsakomybę už vystymosi iniciatyvas.

Informacija apie Mažeikių miesto VVG:

Mažeikių miesto VVG 2015 m. birželio 29 d. įregistruota valstybės įmonės Registrų centro Juridinių asmenų registre.

Formuojant Mažeikių miesto VVG buvo atsižvelgta į visus bendruomenių inicijuotos vietos plėtros principus:

- skirtingų partnerių bendradarbiavimo arba partnerystės;
- iniciatyvos „iš apačios į viršų“ įgyvendinimo;
- teritorinio vientisumo;
- lygiavertiškumo;
- viešumo;
- įtraukimo ir skaidrumo.

Efektyvų Mažeikių miesto VVG vietos plėtros strategijos rengimą ir valdymą ateityje užtikrins Mažeikių miesto VVG nariai, valdyba, pirmininkas ir administracijos darbuotojai.

Mažeikių miesto VVG valdymo organai:
- visuotinis narių susirinkimas;
- vienasmenis valdymo organas – pirmininkas;
- kolegialus valdymo organas – valdyba.

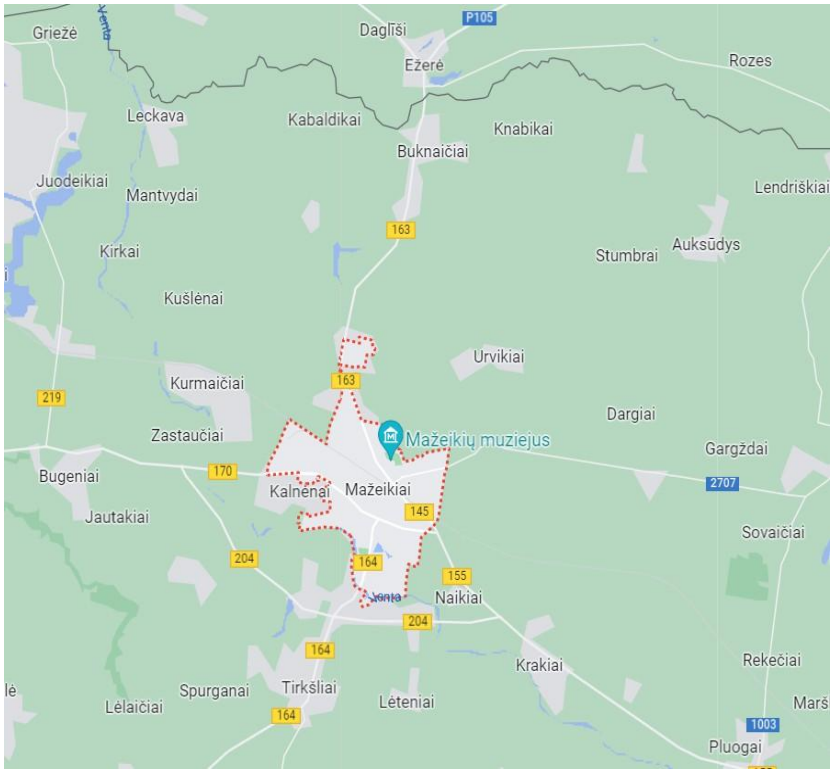
Šiuo metu Mažeikių miesto VVG turi tris darbuotojus: pirmininkas, finansininkas, projektų administratorius.

Mažeikių miesto VVG kontaktiniai duomenys:
Pirmininkė Dalia Grygolaitienė
Adresas: Laisvės g. 39-1, Mažeikiai
Tel. +370 618 51 674
El. p. dalia.grygolaitiene@mazeikiai.lt

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA IR GYVENTOJŲ, KURIEMS TAIKOMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, APIBRĖŽTIS

TERITORIJA

Mažeikių miesto vietos veiklos grupės (VVG) vietos plėtros strategija (VPS) bus įgyvendinama Mažeikių mieste (žr. 1 pav.). Mažeikių miestas yra Mažeikių rajono savivaldybės ir visos Telšių apskrities didžiausias miestas. Mažeikiai yra 8 didžiausias Lietuvos miestas, taip pat svarbus Lietuvos pramonės miestas. Mažeikių miesto VVG duomenimis, 2022 m. Mažeikių mieste gyveno 35 835 gyventojų. Palyginimui Mažeikių rajone gyveno 51 612 gyventojai, Mažeikių mieste gyveno 69,4 proc. viso rajono gyventojų. Mažeikių mieste yra įsikūrusi svarbiausia benzino ir dyzelino tiekimo įmonė Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje – AB „Orlen Lietuva“.

1 pav.[1]

GYVENTOJAI

VVG duomenimis, Mažeikių mieste 2022 m. pradžioje gyveno 35 835 gyventojai, o Mažeikių rajone gyveno 51 612 gyventojų. Didžioji Mažeikių rajono savivaldybės gyventojų dalis yra darbingi asmenys, kurie Mažeikių rajono savivaldybėje 2022 metais sudarė 63,3 proc. visų Mažeikių rajono savivaldybės gyventojų (R1). Vaikai Mažeikių rajone 2022 m. sudarė 16,1 proc. visų miesto gyventojų, tuo tarpu pensinio amžiaus gyventojų dalis – 20,6 proc. visų Mažeikių rajono gyventojų. Darbingo amžiaus gyventojai sudaro didžiausią Mažeikių rajono savivaldybės gyventojų dalį. VVG vietos plėtros strategija orientuota į šias tikslines grupes:

4.7 konkretaus uždavinio „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą“ tikslinė grupė:

- socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys;
- asmenys, besiruošiantys išeiti ir išėję iš įkalinimo vietų;
- ntautinės mažumos;
- mažiau galimybių turintis jaunimas;

- migrantai;
- apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje dirbantys asmenys;
- smurtą patiriantys asmenys;
- savivaldos, verslo, NVO ir žiniasklaidos atstovai; visuomenė;
- organizacijos ir asmenys, dalyvaujantys įgyvendinant nacionalinį savanoriškos veiklos modelį.

4.9 konkretaus uždavinio „Didinant socialinę ir ekonominę marginalizuotų bendruomenių, migrantų ir nepalankias sąlygas turinčių grupių integraciją įgyvendinant integruotas priemones, įskaitant aprūpinimą būstu ir socialinių paslaugų teikimą“ tikslinė grupė:

- gausios šeimos;
- neįgalūs asmenys; asmenys, turintys intelekto ir (ar) psichikos negalią, jų šeimos (globėjai, rūpintojai);
- socialiai pažeidžiami, socialinę riziką (atskirtį) patiriantys asmenys (pvz., nusikaltimų aukos, benamiai, priklausomybėmis sergantys asmenys, grįžę iš įkalinimo įstaigų asmenys, mažiau galimybių turintys jaunuoliai ir kt.);asmenys, kuriems nustatytas socialinių paslaugų poreikis;
- migrantai, priklausantys pažeidžiamų asmenų grupėms;
- nepalankias sąlygas turintys vietos gyventojai;
- nepalankias sąlygas turintys vaikai, mokiniai, ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.

TERITORIJOS, KURIAI RENGIAMA VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA, ANALIZĖ

POREIKIŲ IR GALIMYBIŲ ANALIZĖ

Geografinė apžvalga. Mažeikių rajono savivaldybė priklauso Telšių apskričiai, Mažeikai nuo Telšių yra nutolę 40 km, Šiaulių – 81 km, Kauno – 249 km, Vilniaus – 303 km, o Klaipėdos – 115 km. Didelis atstumas iki sostinės ir Klaipėdos uosto apriboja gyventojų ir prekių judėjimą (R1). Pažymėtina, jog iki sienos su Latvija yra vos 12 km, tai atveria papildomus eksporto kelius (žr. 2 pav.). Mažeikių miestas – Mažeikių rajono savivaldybės centras, turintis miesto seniūnijos statusą. Mažeikių VVG duomenimis, 2022 m. pradžioje Mažeikių mieste gyveno 69,4 proc. visų Mažeikių rajono savivaldybės gyventojų. Mažeikių miesto plotas – 16,48 kv. km (1 648,82 ha). Didžiąją miesto dalį (daugiau nei 61 proc.) užima užstatyti plotai; Mažeikius kerta Šiauliai–Liepoja geležinkelis ir Mažeikių–Rygos atšaka bei valstybinės reikšmės keliai: Tauragė–Mažeikiai–Venstpilis bei Šiauliai–Mažeikiai–Skuodas.

Demografinė apžvalga. 2022 m. Mažeikių mieste gyveno 35 835 gyventojų. 2022 m. duomenis palyginus su 2018 m. duomenimis, gyventojų skaičius mieste sumažėjo 0,2 proc. (R2). Pažymėtina, jog, Telšių apskrityje gyventojų skaičius sumažėjo 1,8 proc., Mažeikių rajono savivaldybėje gyventojų skaičius sumažėjo 1,1 proc., o šalyje gyventojų skaičius sumažėjo 0,1 proc. Sparčiausias mažėjimas Telšių apskrityje pastebimas Rietavo savivaldybėje, o Mažeikių rajono savivaldybėje mažėjimas yra lėčiausias (žr. 3 pav.). 2022 m. Mažeikių rajono savivaldybėje gyveno 8 292 vaikų iki 14 metų amžiaus (arba 16,1 proc. gyventojų), 32 668 darbingo amžiaus asmenys (arba 63,3 proc. gyventojų) ir 10 652 pensinio amžiaus gyventojai (arba 20,6 proc. gyventojų). Lyginant su 2018 m. informacija, vaikų skaičiaus dalis Mažeikių rajone sumažėjo 7,2 proc., darbingo amžiaus gyventojų dalis padidėjo 0,1 proc., pensinio amžiaus gyventojų dalis padidėjo 0,1 proc. (R3) (žr. 4 pav.).

Apibendrintai galima būtų teigti, kad nepaisant sumažėjusių vaikų iki 14 m. amžiaus gyventojų dalies Mažeikių rajono savivaldybėje, rodikliai rodo, kad Mažeikių rajono savivaldybėje lieka gyventi darbingo amžiaus asmenys. Tai suponuoja, kad ateityje augs vaikų skaičius, taip pat, norint išlaikyti jaunas šeimas Mažeikių rajono savivaldybėje, reikės įrengti ir gerinti mokyklų, sporto, menų, sveikatos infrastruktūrą (R4). Lietuvoje 2022 m. pradžioje gyveno 14,9 proc. vaikų, 65,1 proc. darbingo amžiaus gyventojų ir 20,0 proc. pensinio amžiaus gyventojų. Tarp Telšių apskrities savivaldybių Mažeikių rajono savivaldybė pasižymi didžiausiomis dalimis vaikų iki 14 m. bei

darbingo amžiaus gyventojų dalimis, o pensinio amžiaus gyventojų daugiausiai turi Telšių rajono savivaldybė.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2021 m. Mažeikiuose gimė 392 naujagimiai, palyginimui 2017 m. gimė 512 (t. y. per 2017–2021 m. laikotarpį gimusiųjų sumažėjo 23,4 proc.). 2021 m. Mažeikiuose mirė 759 gyventojai, palyginimui 2017 m. – 641 (t. y. 2021 m. mirė 118 gyventojų (arba 18,4 proc.) daugiau nei 2018 m.). Pažymėtina, jog mirtingumas išaugo dėl 2020 m. pasaulį sukausčiusios Covid-19 pandemijos (R5). Nuo 2020 m., visose stebimose teritorijose, yra pastebimas šuolis statistikoje apie mirusiuosius.

Gimstamumą viršijantis mirtingumas lemia neigiamą natūralią gyventojų kaitą. 2017–2021 m. Mažeikiuose buvo registruota daugiau mirusių, negu gimusių. Mažeikiuose neigiama gyventojų kaita buvo fiksuojama visu tiriamuoju laikotarpiu (R6). Analizuojant šalies duomenis, svarbu paminėti, kad Lietuvoje visu 2017–2021 m. laikotarpiu natūrali gyventojų kaita buvo neigiama (2021 m. – -24 416). Neigiama natūrali gyventojų kaita taip pat fiksuota ir Telšių apskrityje (2021 m. – -1 196) bei Mažeikių r. savivaldybėje (2021 m. – -367) (žr. 1 lentelę). Siekiant mažinti mirtingumą Mažeikių mieste, svarbu tobulinti sveikatos priežiūros, socialines ir viešojo saugumo paslaugas. Gyventojų mirtingumui įtaką daro sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumas ir kokybė, taip pat saugumo situacija, susisiekimas ir pan. Tačiau nemažiau svarbios ir teikiamos socialinės paslaugos, socialinės integracijos galimybės mieste, mažinančios marginalizuotų žmonių atskirtį bei didinančios galimybes gyventi sveikesnį ir saugesnį gyvenimą.

Fiksuojami registruoto gimstamumo ir mirtingumo rodikliai, o taip pat natūralios gyventojų kaitos pokyčiai leidžia daryti išvadą, kad Mažeikiai turi potencialo tapti patraukliu miestu gyventi jaunoms šeimoms. Tačiau siekiant skatinti teigiamus demografinius rodiklius būtina formuoti aplinką, kurioje būtų minimalios nedarbo problemos ir kiekvienas darbingo amžiaus asmuo turėtų galimybę įsidarbinti ir užsidirbti sau ir savo šeimai būtinų pajamų pragyventi. Jaunoms šeimoms, yra svarbios teikiamos išsilavinimo paslaugos: formalusis ir neformalusis išsilavinimas. Taip pat, yra būtina gerinti sveikatos įstaigų teikiamų paslaugų ir viešojo transporto kokybę bei prieinamumą miesto ir rajono gyventojams.

2021 m. į Mažeikius atvyko 1 639 asmenys. Iš savivaldybės išvyko 1 780 asmenų. Neto migracija savivaldybėje 2021 m. buvo neigiama ir siekė 141. 2021 m. rodiklius, palyginus su 2017 m. rodikliais, galima matyti, kad savivaldybėje augo atvykusiųjų ir mažėjo išvykusiųjų gyventojų skaičius. Lyginant su 2017 m., atvykusiųjų skaičius Mažeikiuose išaugo 163 asmenimis, tuo tarpu išvykusiųjų skaičius sumažėjo 739 asmenimis (t. y. 11,0 proc. augimas ir 29,3 proc. mažėjimas) (R7). Nagrinėjant šalies rodiklius, svarbu paminėti, kad į Lietuvą daugiau žmonių atvyksta nei išvyksta. Neigiama neto migracija buvo fiksuojama pirmaisiais – 2017–2018 m. Nuo 2019 m. į šalį atvyksta daugiau žmonių nei išvyksta. Teigiamas migracijos saldo Lietuvoje 2021 m. siekė – 19 653. Telšių apskrityje daugiau asmenų išvyksta nei atvyksta (neto migracija – -489), panaši situacija yra ir Mažeikių rajono savivaldybėje (neto migracija – -141) (žr. 2 lentelę). Mažeikiuose fiksuojami migracijos rodikliai rodo, jog vis daugiau žmonių grįžta į Mažeikius, deja, bet dar daugiau asmenų išvyksta iš Mažeikių. Pažymėtina, jog nors neto migracija yra vis dar neigiama, tačiau mažėjanti. Tai suponuoja, jog atvykusiųjų asmenų skaičius greitu metu taps didesnis už išvykusiųjų asmenų skaičių. Siekiant ilgalaikio laikotarpio rezultatų – darbingo amžiaus gyventojų ir vaikų skaičiaus augimo, būtina spręsti ekonomines miesto problemas, t. y. skatinti darbo vietų kūrimąsi, didinti žmonių įsidarbinimo galimybes ir socialinę gerovę.

Socialinės situacijos apžvalga. Mažeikių rajono savivaldybėje didžioji dalis socialinių paslaugų įstaigų yra Mažeikių mieste. Tai reiškia, jog Mažeikių miesto gyventojams, dėl socialinių paslaugų įstaigų geografinio išsidėstymo, paslaugos yra gerai prieinamos. Dėl gero socialinių paslaugų prieinamumo, socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius ir jose augančių vaikų skaičius Mažeikių rajono savivaldybėje sumažėjo. 2017 m. Mažeikių rajono savivaldybėje buvo 143 socialinę riziką patiriančių šeimų, o 2021 m. – 121, tuo tarpu jose 2017 m. augo 306 vaikai, o 2022 m. – 274 vaikai (žr. 5 pav.) (R8). Mažėjantis socialinės rizikos šeimų ir tokiose šeimose augančių vaikų skaičius rodo teigiamas socialinės situacijos Mažeikių rajone tendencijas. Socialinę riziką patiriančių šeimų skaičius sumažėjo 15,4 proc., o jose augančių vaikų skaičius sumažėjo 10,5 proc. Norint dar

labiau mažinti socialinė rizikos šeimų skaičių, yra būtina plėtoti socialinių paslaugų prieinamumą socialinės rizikos šeimoms ir jose augantiems vaikams, taip pat suteikti daugiau galimybių įsidarbinti bei stiprinti įsidarbinamumo gebėjimus, ugdyti asmenines savybes, padedančias integruotis į visuomenę. Taip pat svarbu orientuoti paslaugas ir veiklas į paauglius ir jaunimą, kuriems tenka nemenkos užduotys renkantis tolimesnį gyvenimo kelią.

Žmonių gyvenimo gerovę parodo socialinės pašalpos gavėjų skaičius, kadangi socialinė pašalpa mokama tik nepasiturintiems asmenims. 2022 m. Mažeikių mieste socialines pašalpas gavo 1 485 asmenys (4,1 proc. bendro gyventojų skaičiaus). Šiems asmenims iš viso buvo išmokėta 1 123 342 Eur socialinių pašalpų, o vienam gyventojui teko 31,3 Eur. Lyginant su 2018 m., socialines pašalpas gaunančių šeimų skaičius Mažeikiuose sumažėjo 5,2 proc., išlaidos vienam gyventojui padidėjo 24 proc., o socialinių pašalpų gavėjų dalis nuo bendro gyventojų skaičius sumažėjo 0,2 proc. (žr. 3 lentelę) (R9).

Socialinės pašalpos gavėjų skaičius (bei jų dalis nuo bendro gyventojų skaičiaus) kiekvienais metais krito. Tai suponuoja apie gerėjančią socialinę padėtį Mažeikių mieste. Socialinė padėtis gerėja ir dėl didėjančių socialinių išmokų.

Ekonominė apžvalga. Svarbiausia įmone Mažeikių mieste, kurioje dirba 1 447 mažeikiškių**,** galima laikyti AB „Orlen Lietuva“. Tai yra naftos perdirbimo įmonė, valdanti vienintelę Baltijos šalyse naftos produktų gamyklą, naftotiekių tinklą bei jūrinį naftos terminalą. AB „Orlen Lietuva“ yra svarbiausia kuro tiekėja Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje, taip pat kurą eksportuoja į vakarų Europą, JAV, Ukrainą bei kitas šalis.

Mažeikių rajono savivaldybėje, kaip ir šalyje, dominuoja smulkusis ir vidutinis verslas (toliau – SVV), kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių. SVV Lietuvoje dirba didžioji dalis gyventojų. SVV reikšmingai veikia vietos ekonominę būklę, skatina inovacijas, tačiau kartu yra itin jautrus aplinkos pokyčiams. 2022 m. SVV įmonės Mažeikių rajono savivaldybėje sudarė 83,7 proc. visų veikiančių įmonių. Pažymėtina, jog SVV dalis tarp įmonių Mažeikių rajone augo 2017–2022 m. laikotarpiu (žr. 6 pav.) (R10). Dauguma Mažeikių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų yra labai mažos įmonės (iki 9 darbuotojų), jos sudaro 79,6 proc. visų Mažeikių rajono savivaldybėje veikiančių ūkio subjektų (2022 m. pradžios duomenimis). Mažų įmonių (nuo 10 iki 49 darbuotojų) savivaldybėje yra 30,0 proc., vidutinių įmonių (nuo 50 iki 249 darbuotojų) – 4,6 proc.

Didžioji dalis Mažeikių miesto verslo objektų yra susitelkę centrinėje miesto dalyje, kur pritraukiama daug lankytojų, verslo paslaugų vartotojų, verslo atstovų. Patogi įmonių geografinė padėtis, gerai išvystytas susisiekimo infrastruktūros tinklas sudaro palankias sąlygas tolimesnei verslo plėtrai ir naujam verslui kurti. Siekiant išlaikyti esamas verslo pozicijas bei jas sustiprinti, tikslinga kompleksiškai investuoti į patrauklios aplinkos verslui kūrimą.

Užimtumo tarnybos prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Mažeikių skyriaus duomenimis, 2022 m. pradžioje Mažeikių mieste buvo įregistruoti 3 204 bedarbiai (palyginimui 2017 m. – 3 801 t. y. 15,7 proc. mažėjimas). Palyginimui, Telšių apskrityje buvo registruoti 45 985,9 bedarbiai, o šalyje – 157 344,2 (R11). Nedarbo lygis Mažeikių mieste 2022 m. siekė 9,8 proc., 2017 m. 11,3 proc. (t. y. 1,5 proc. p. sumažėjimas) (R12). Mažeikiuose 2022 m. buvo užregistruoti 591 bedarbiai jaunuoliai (16–29 m.), 2017 m. – 594, t. y. sumažėjo 0,5 proc. (R13). Darbingo amžiaus asmenų, Mažeikių rajono savivaldybėje, buvo 34 270, Telšių apskrityje – 86 389, o šalyje – 1 826 705. Mažeikių mieste yra fiksuojamas mažiausias nedarbo lygis tarp nagrinėtų teritorijų, todėl galima sakyti, jog mieste yra sudarytos geros sąlygos dirbti, tuo tarpu Mažeikių rajono savivaldybėje nedarbo lygis yra daugiau nei 3 proc. didesnis (žr. 7 pav.) (R14).

Viešosios infrastruktūros apžvalga. Mažeikiai yra modernus miestas su besiplečiančia infrastruktūra. Miestas yra padalintas į 12 seniūnaitijų: Gabijos, Kalnėnų, Kęstučio, Naftininkų, Pavasario, Merkelio, Račkausko, Reivyčių, Senamiesčio, Sodų, Ventos, Pavenčių ir Žemaitijos. Mieste veikia dveji maldos namai – Šv. Pranciškaus Asyžiečio bažnyčia (pastatyta 2005 m.) bei Mažeikių Švč. Jėzaus Širdies bažnyčia (pastatyta 1935 m.). Taip pat senamiestyje yra Mažeikių Dievo Motinos Dangun ėmimo cerkvė (pastatyta 1933 m.) ir Mažeikių evangelikų liuteronų bažnyčia (pastatyta 1910 m.). Mažeikių mieste kultūros paslaugas teikia Mažeikių rajono kultūros centras bei

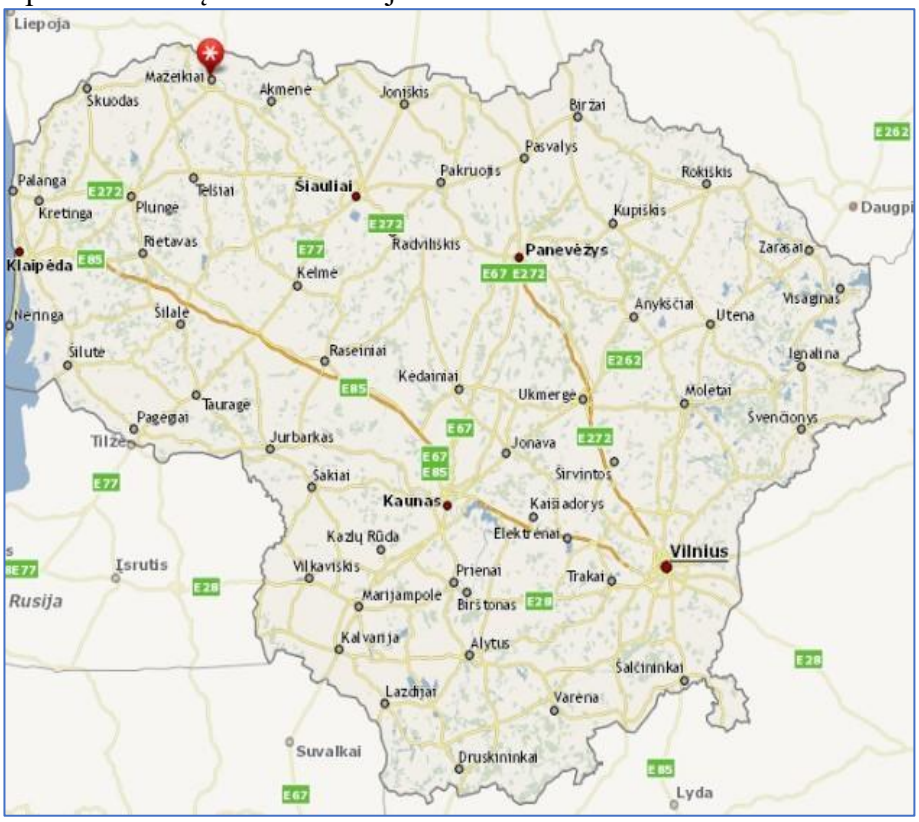
Mažeikių muziejus. Mažeikiuose veikia Mažeikių Henriko Nagio viešoji biblioteka ir trys jos filialai (Ventos, Naftininkų ir Reivyčių). Mažeikių miesto gyventojai turi galimybę aktyviai leisti laisvalaikį ledo arenoje, sporto klubuose, boulinge ir kt. Mažeikių geležinkelio stotis – vienas svarbiausių objektų Mažeikiuose, geležinkelis dalina Mažeikių miestą į senąjį ir naująjį miestus. Mažeikių geležinkelio stoties pastatas yra įtrauktas į Kultūros paveldo registrą. Pažymėtina, kad istoriniu atžvilgiu stoties pastatas yra svarbus Mažeikių miesto gyventojams. Todėl Mažeikių rajono savivaldybė ieško galimybių pastatą perimti iš AB „Lietuvos geležinkeliai“ ir perduoti VVG (R15). Perdavus pastatą, pastato erdves būtų galima išnaudoti bendruomenės poreikiams: sutvarkytas geležinkelio stoties pastatas taptų erdve jaunimo iniciatyvoms įgyvendinti, verslo ir menų dirbtuvių veiklai užtikrinti, bendruomenės namams įkurti.

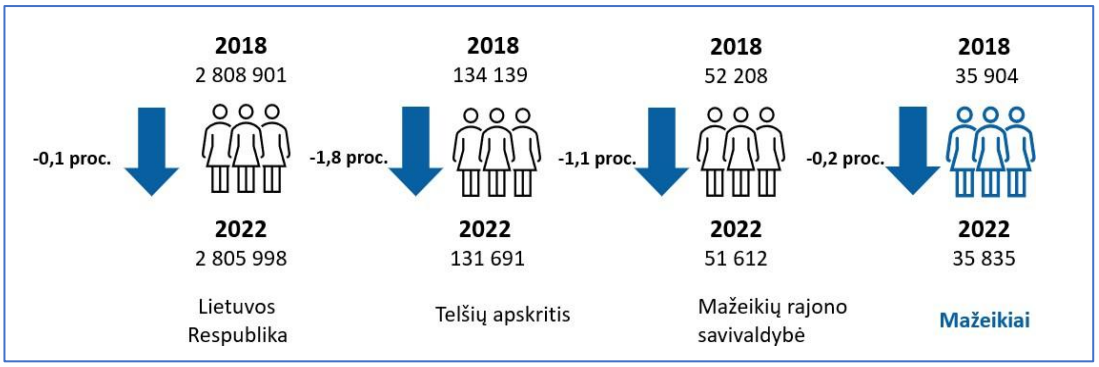
Mažeikių mieste kultūros paslaugas teikia kultūros centrai bei įsikūrusios įvairios bendruomenės. Švietimo paslaugas Mažeikiuose teikia 39 švietimo įstaigos, 1 sporto mokykla bei 1 meno mokykla. Mieste vis dar susiduriama su nepatenkinama sporto ir aktyvaus laisvalaikio infrastruktūros būkle bei šios infrastruktūros trūkumo problemomis.

Mažeikių rajone yra įsikūrusios trys sveikatos priežiūros įstaigos. Galima teigti, kad Mažeikių mieste sveikatos priežiūros įstaigų tinklas yra išvystytas pakankamai, tačiau jaučiamas kvalifikuotų specialistų trūkumas, dauguma gydytojų yra pensinio amžiaus (R16). Pažymėtina, jog Mažeikių rajono savivaldybė pasižymi stipriomis bendruomenėmis ir iniciatyviais gyventojais, kurie organizuoja sporto, rankdarbių užsiėmimus bei kitokias veiklas vaikams ir suaugusiems rajono ir Mažeikių miesto gyventojams. (R17) (žr. 8 pav.).

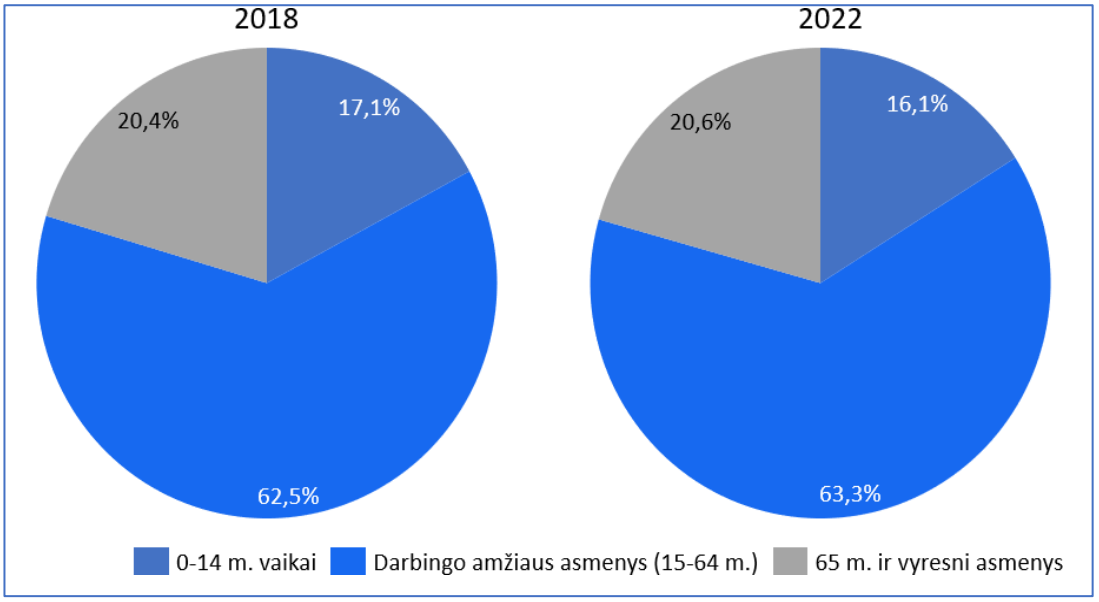
Svarbiausios gyventojų ir verslo aptarnavimo įstaigos yra išsidėsčiusios Mažeikių miesto centre. Šios įstaigos yra gausiai lankomos gyventojų ir verslo atstovų, todėl svarbu užtikrinti, kad jos teiktų ne tik aukštos kokybės paslaugas, bet ir jos būtų teikiamos patrauklioje, sutvarkytoje aplinkoje, kurias būtų paprasta pasiekti transportu, įstaigos turėtų pakankamai automobilių statymo vietų. Taip pat tikslinga investuoti į įstaigų, kuriose teikiamos viešosios paslaugos, infrastruktūros būklės gerinimą. Mažeikiai – augantis miestas, siekiantis būti patrauklus kiekvieno amžiaus gyventojams ir turistams. Pastaruoju metu Mažeikių rajono savivaldybė aktyviai naudojo Savivaldybės, valstybės ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramos lėšas miesto infrastruktūrai sutvarkyti, todėl kitas tikslas yra gerinti socialinę padėtį Mažeikių mieste ir rajone.

2 pav. Mažeikių miesto lokacija[2]

3 pav. Gyventojų skaičius 2018–2022 m. pradžioje[3]

4 pav. Gyventojai pagal amžių Mažeikių rajono savivaldybėje 2018 m. ir 2022 m.[4]

	2017	2018	2019	2020	2021
Lietuvos Respublika	-11 446	-11 425	-10 888	-18 403	-24 416
Telšių apskritis	-573	-581	-441	-839	-1 196
Mažeikių r. sav.	-129	-139	-109	-282	-367
Mažeikiai	-129	-145	-198	-330	-367

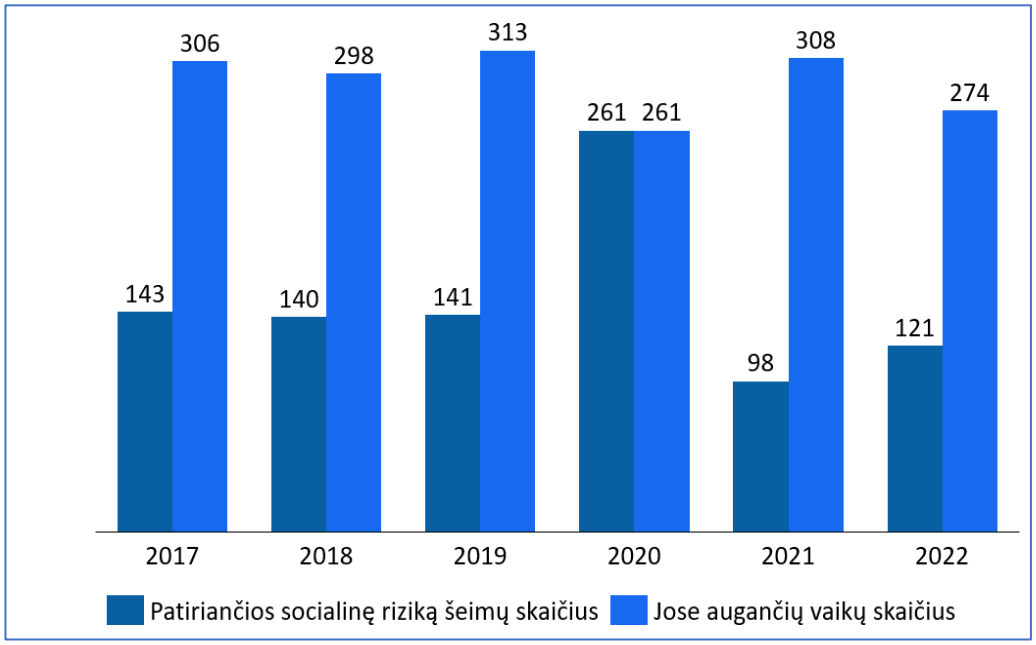
1 lentelė. Natūrali gyventojų kaita (gimusiųjų ir mirusiųjų gyventojų skirtumas)[5]

	2017	2018	2019	2020	2021
Lietuvos Respublika					
Atvykusieji ir imigrantai	89 785	105 090	113 232	113 691	109 601
Išvykusieji ir emigrantai	117 342	108 382	102 438	93 698	89 948
Neto migracija	-27 557	-3 292	10 794	19 993	19 653
Telšių apskritis					
Atvykusieji ir imigrantai	3 874	4 726	4 327	4 277	4 178
Išvykusieji ir emigrantai	6 931	6 202	5 355	4 690	4 667
Neto migracija	-3 057	-1 476	-1 028	-413	-489
Mažeikių r. sav.					
Atvykusieji ir imigrantai	1 476	1 861	1 688	1 784	1 639
Išvykusieji ir emigrantai	2 519	2 433	2 020	1 769	1 780
Neto migracija	-1 043	-572	-332	15	-141
Mažeikiai					
Atvykusieji ir imigrantai	1 476	1 861	1 688	1 784	1 639
Išvykusieji ir emigrantai	2 519	2 433	2 020	1 769	1 780
Neto migracija	-1 043	-572	-332	15	-141

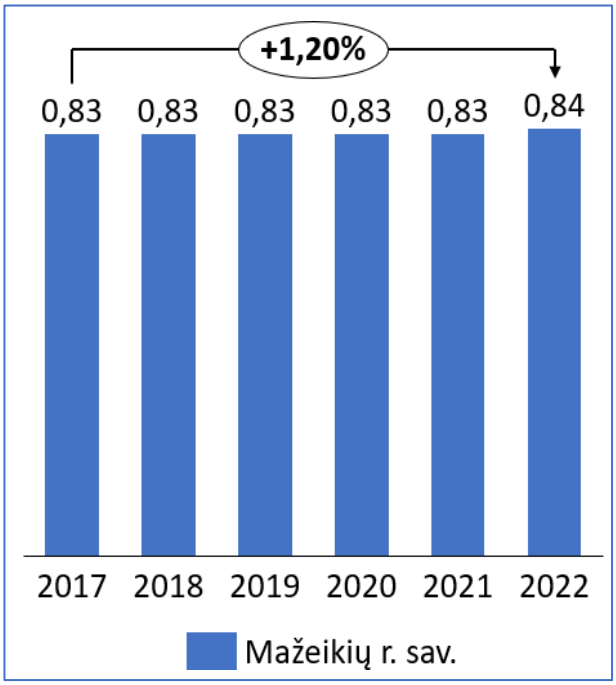
2 lentelė. Neto migracija[6]

	2018	2019	2020	2021	2022
Socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius	1 566	1 410	1 192	1 358	1 485
Socialinę pašalpą gaunančių asmenų dalis bendrame gyventojų skaičiuje	4,4 proc.	3,9 proc.	3,4 proc.	3,7 proc.	4,1 proc.
Išmokėtos socialinės pašalpos, Eur	907 573	801 629	663 858	967 889	1 123 342
Išlaidos socialinėms pašalpoms, tenkančios vienam gyventojui, Eur	25,3	22,4	18,7	26,7	31,3

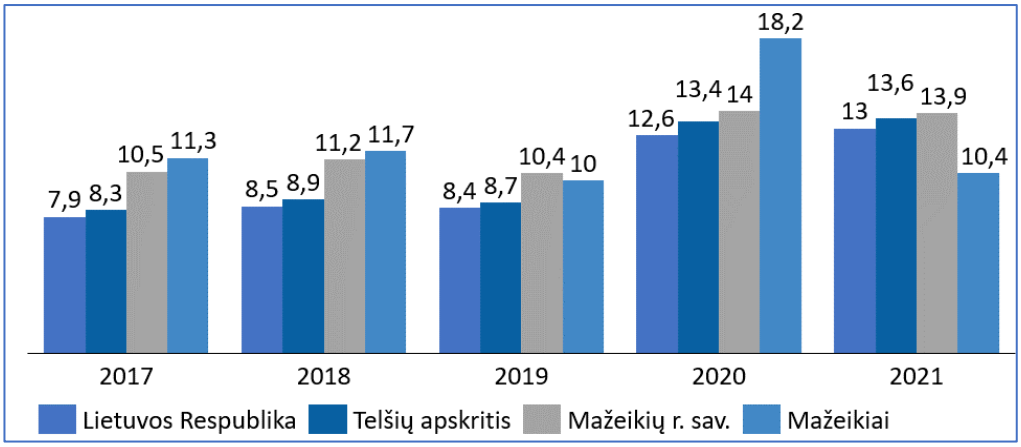
3 lentelė. Socialinės pašalpos gavėjų skaičius ir išmokėtų pašalpų suma Mažeikių mieste[7]

5 pav. Socialinės rizikos šeimų ir tokiose šeimose augusių vaikų skaičius Mažeikių. r. sav.

6 pav. Smulkaus ir vidutinio verslo dalis tarp visų Mažeikių rajono savivaldybėje esančių įmonių[8]

7 pav. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (nedarbo lygis),

proc.[9]

8 pav. Mažeikių mieste esantys objektai[10]

STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

STIPRYBĖS		SILPNYBĖS	
1.	Didėjanti darbingo amžiaus gyventojų dalis	1.	Mažeikių miestas pakankamai dideliu atstumu nutolęs nuo didžiųjų Lietuvos miestų (išskyrus Šiaulius)
2.	Mažėjantis patiriančių socialinę riziką šeimų bei jose augančių vaikų skaičius	2.	Mažėjantis gyventojų skaičius Mažeikių mieste
3.	Mažėjantis socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičius	3.	Mažėjanti vaikų skaičiaus dalis (0–14 m.)
4.	Auganti SVV dalis tarp įmonių	4.	Mažėjantis gimstamumas
5.	Augantis atvykusiųjų, mažėjantis išvykusiųjų skaičius	5.	Didėjantis mirtingumas
6.	Veikianti naftos perdirbimo įmonė AB „Orlen Lietuva“ (sukurtos darbo vietos)	6.	Labai lėtai mažėjantis jaunuolių bedarbių skaičius (16–29 m.)
7.	Dominuojantis smulkusis ir vidutinis verslas, kuris yra vienas svarbiausių šalies ekonomikos augimo veiksnių	7.	Neigiama natūrali gyventojų kaita
8.	Pakankamas viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų tinklas: sveikatos, socialinių paslaugų, švietimo, sporto ir pan.	8.	Neigiama neto migracija
9.	Didžioji dalis verslo objektų susitelkę Mažeikių mieste	9.	Nepakankamai išvystytas sveikatos priežiūros paslaugų tinklas

10.	Mažėjantis bedarbių skaičius	10.	Kvalifikuotų specialistų trūkumas sveikatos sistemoje, dauguma šeimos gydytojų pensinio amžiaus
11.	Veikiantis geležinkelis, o geležinkelio stoties pastatas yra įtrauktas į kultūros paveldo registrą	11.	Viešųjų paslaugų perdavimo problema NVO sektoriui
GALIMYBĖS		**GRĖSMĖS**	
1.	Dėl geografinės padėties palanku didinti bendradarbiavimo galimybes su kaimynine Latvija	1.	Vis didėjanti neigiama natūrali gyventojų kaita
2.	Verslo, valdžios, visuomenės bendradarbiavimas	2.	Auganti socialinių išmokų suma
3.	Patrauklių, inovatyvių jaunimui paslaugų ir infrastruktūros kūrimas skatinant jaunimo grįžimą ir atvykimą į Mažeikių miestą	3.	Augantis socialinių paslaugų poreikis dėl senstančios visuomenės
4.	Socialinę riziką patiriančių asmenų integracija į darbo rinką	4.	Verslo poreikius atitinkančių žmogiškųjų išteklių nebuvimas
5.	Socialinę riziką patiriančių asmenų motyvacijos, socialinių ir darbinių gebėjimų ugdymas	5.	Grėsmė nedarbo lygiui augti dėl ekstremalių situacijų, pandemijų įtakos
6.	Aktyvesnė savanorystės plėtra	6.	Nepakankamas verslininkų dėmesys inovacijoms, aukštosioms technologijoms gali stabdyti verslo plėtrą
7.	Jaunimo verslumo ir užimtumo skatinimas	7.	Informacinės sklaidos stoka apie jaunimui skirtas veiklas gali lemti jaunimo pasyvumą, mažėjantį jaunimo organizacijų skaičių, o kartu ir jaunimo organizacijų projektų skaičių
8.	Socialinio verslo kūrimas ir plėtra	8.	Neaiški ir nuolat besikeičianti nacionalinė švietimo politika

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS TIKSLAI, UŽDAVINIAI IR JŲ ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS RODIKLIAI, ĮSKAITANT IŠMATUOJAMAS REZULTATO SIEKTINAS REIKŠMES

1 TIKSLAS – GYVENIMO KOKYBĖS GERINIMAS PER SOCIALINĖS INTEGRACIJOS PASLAUGŲ, SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMĄ BEI SOCIALIAI VERSLIŲ SPRENDIMŲ VYSTYMĄ VISUOMENĖS PROBLEMOMS SPRĘSTI

Nors gyvenimo kokybės sąvoka yra nepaprastai plati ir visa apimanti, šios vietos plėtros strategijos kontekste gyvenimo kokybei didelę įtaką daro gyventojų psichologinė savijauta, socialinės atskirties mažinimas ir užimtumo didinimas, įvairių sričių – sveikatos, švietimo, kultūros ir kt. – iniciatyvų plėtra, ekonominės-materialinės padėties gerėjimas.

Atsižvelgiant į bendrus ES ir Nacionalinius planavimo dokumentus, atlikus Mažeikių miesto situacijos analizę, SSGG analizę, pasitarus su miesto gyventojais bei veikiančių įmonių, įstaigų ir organizacijų atstovais, manome, kad gyvenimo kokybės plėtros procesus reikalinga skatinti keliais būdais:

- Skatinti socialinės atskirties mažėjimą, gyventojų įtrauktį. Tikslu siekiama – per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, neformalias iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijas), neformalų ugdymą – mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją, sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą. Taip pat siekiama didinti psichologinį

atsparumą, kompleksinių paslaugų pagalba bus siekiama padėti asmenims suprasti ne tik medikamentinį gydymą, tačiau padėti sau keičiant gyvenimo būdą ir mąstymą. Vietos plėtros strategija bus siekiama padidinti visuomenės sąmoningumą, informuotumą savižudybių prevencijos ir smurto artimoje aplinkoje srityse bei paskatinti visuomenę aktyviai dalyvauti sprendžiant šias problemas. Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (2, 3, 8, 9 stiprybės), galimybėmis (5 galimybė), sumažinant silpnybes (1, 5, 11 silpnybės) bei eliminuojant grėsmes (3 grėsmė). Mažeikių miesto teritorijos poreikių ir galimybių analizės teiginiai**,** atspindintys tikslo poreikį: R2, R3, R6, R8, R9, R17;

- Jaunimo integracijos plėtra, jaunimo problemų sprendimas, įtraukiančios jaunimo aplinkos kūrimas. Susitikimų metu su vietos gyventojais, organizacijomis buvo išsakyti lūkesčiai ir galimybės patrauklių, inovatyvių jaunimui paslaugų ir infrastruktūros kūrimas skatinant jaunimo grįžimą ir atvykimą į Mažeikių miestą (3 galimybė). Daug dėmesio bus skiriama jaunimo problemoms spręsti, jaunimo integracijai, jaunimo aplinkos infrastruktūrai modernizuoti (R4), jų psichologinės sveikatos, socialiniams įgūdžiams bei kūrybiškumui ugdyti, socialinei įtraukčiai, savanorystei propaguoti, veikloms viešinti. Šiuo metu Mažeikių mieste nėra integruotų centrų ir (arba) erdvių, kuriose koncentruotųsi visos jaunimo organizacijos, kiti paslaugų teikėjai, įstaigos, turinčios inovatyvių, neformalių idėjų. Taip pat planuojamas Mažeikių miesto atviro jaunimo centro infrastruktūros pagerinimas, veiklų išplėtimas, kūrybinių medijų dirbtuvių organizavimas, lauko kupolo, terasos įrengimas prisidėtų prie jaunimo verslumo (R13), užimtumo, kokybiško laisvalaikio praleidimo būdų įvairovės, savanorystės plėtros (6, 7 galimybė) bei sumažintų jaunimo pasyvumą (7 grėsmė).

- Skatinti verslumą ir darbo vietų kūrimą. Kiekviena nauja darbo vieta, kuri sukurta, padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie gyventojų gerovės, socialinės ir ekonominės plėtros. Vietos plėtros strategija siekiame kurti ir plėtoti socialinio, jauno verslo iniciatyvas, tiek paties verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Tai naujas dalykas ne tik Mažeikių miesto bendruomenėms ir verslo atstovams, bet ir visai Lietuvai. Tikimės, kad socialinis verslas nebus tik priemonė darbo vietoms kurti, kadangi bedarbių skaičius Mažeikių mieste, kaip ir daugelyje šalies regionų, sumažėjęs, lyginant su 2017 metais (R11, R12), tačiau bus pagrindinė priemonė, daranti socialinį poveikį, t. y., socialinio verslo vystymas ir jo rezultatai darys poveikį Mažeikių miesto pažeidžiamoms grupėms (R11, R12, R13) ir padės spręsti jų problemas ir (arba) prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y., suskurti socialiniai verslai rūpinsis tiek socialine, tiek ekonomine Mažeikių miesto pažeidžiamų grupių gerove, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir pan., arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA

Gyvenimo kokybės ir Mažeikių miesto gyventojų verslumo skatinimas. Pasirinkus šią alternatyvą vietos plėtros strategijos priemonės, veiksmai būtų orientuojami į visus žmogaus gyvenimo aspektus apimančius veiksnius, nes gyvenimo kokybė grindžiama išorinės aplinkos tinkamumu gyventi ir vidinės aplinkos, kontroliuojamos paties žmogaus, aspektais. Vadinasi, priemonės būtų labai plačios apimties, turėtų apimti daug aspektų (ekonomika, politinis stabilumas, klimato sąlygos, gamtinės aplinkos kokybė, psichologinė būsena, sveikata, švietimas, socialinė apsauga ir kt.), todėl nebūtų pakankamai galimybių tinkamai užtikrinti tikslinių grupių poreikius ir lūkesčius. Šia alternatyva vietos plėtros strategijos priemonės būtų orientuojamos į naujų verslo subjektų kūrimą, esamų plėtrą, tačiau organizacijos nebūtų skatinamos atrasti kūrybiškų, verslių sprendimų didžiausioms socialinėms visuomenės problemoms spręsti, nebūtų skatinamas socialinis verslumas, nebūtų formuojami įgūdžiai ir motyvacija imtis tokio verslo. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus aspektus, ši alternatyva mūsų atveju yra blogesnė.	**Gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas, socialinės infrastruktūros plėtojimą bei socialiai verslių sprendimų vystymą visuomenės problemoms spręsti.** Šios alternatyvos įgyvendinimas apimtų tokias pagrindines sritis: socialinės atskirties mažėjimas, jaunimo integracijos plėtra, infrastruktūros kūrimas ir modernizavimas, verslumo skatinimas ir darbo vietų kūrimas. Šiuo atveju gyvenimo kokybė apibrėžiama per minimas sritis, kurios yra daug konkretesnės ir aiškesnės nei I alternatyvoje. Ši alternatyva yra geresnė, nes vietos plėtros strategijos pagrindinės priemonės būtų nukreipiamos ne tik į vieną tikslinę grupę (darbingus asmenis), tačiau ir kitų tikslinių grupių (socialiai pažeidžiami asmenys, mažiau galimybių turintis jaunimas, senyvo amžiaus asmenys) poreikiai ir lūkesčiai būtų patenkinami.

Eil. Nr.	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2023 m.	Siekiama reikšmė 2029 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie po dalyvavimo veiklose toliau dalyvauja socialinei integracijai skirtose veiklose ir (ar) darbo rinkoje, dalis (proc.)	0	40
2.	Paramą gavusiuose subjektuose sukurtos darbo vietos (skaičius)	0	2

1.1 UŽDAVINYS – TAIKYTI IR ĮGYVENDINTI INTEGRUOTAS PRIEMONES BEI PASLAUGAS, SKATINANT SOCIALINĮ AKTYVUMĄ, ĮTRAUKTĮ BEI ATLIEPIANT Į ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ POREIKIUS

Šiuo uždaviniu siekiama per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, neformalias iniciatyvas (sveikatingumo, sporto, kultūros, edukacijas), neformalųjį ugdymą mažinti socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizaciją, didinti jų socialinius, asmeninius, psichologinius gebėjimus ir motyvaciją, sudaryti sąlygas senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą. Taip pat siekiama didinti psichologinį atsparumą, kompleksinių paslaugų pagalba bus siekiama padėti asmenims suprasti ne tik medikamentinį gydymą, tačiau padėti sau keičiant gyvenimo būdą ir mąstymą. Taip pat siekiama padidinti visuomenės sąmoningumą, informuotumą savižudybių prevencijos ir smurto artimoje aplinkoje srityse bei paskatinti visuomenę aktyviai dalyvauti sprendžiant šias problemas. Statistiškai mažėjant socialinę riziką patiriančių šeimų skaičiui, socialinę pašalpą gaunančių asmenų skaičiui, esant pakankamam viešąsias paslaugas teikiančių įstaigų tinklui, būtina ir toliau stiprinti, ugdyti, atkurti tokių žmonių socialinius, darbinius gebėjimus ir įgūdžius,

skatinti jų įsitraukimą į bendruomeninę veiklą, mažinti socialinę atskirtį. Šie veiksmai bus pasiekiami per įvairių edukacijų, išvykų, renginių, kultūrinių, sportinių veiklų, mokymų organizavimą. Įvairių amžiaus grupių Mažeikių miesto gyventojų aktyvumas, įtrauktis pasireikš ir per lyderystės akademijos organizavimą, kur bendruomenės nariai visose socialinėse grupėse bus įgalinti spręsti aktualias socialines bei aplinkosaugines problemas, suteikiant tam reikalingus įgūdžius bei įrankius. Skatinant socialinės atskirties mažėjimą ir gyventojų įtrauktį bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (2, 3, 8, 9 stiprybės), galimybėmis (5 galimybė), sumažinant silpnybes (1, 5, 11 silpnybės) bei eliminuojant grėsmes (3 grėsmė). Mažeikių miesto teritorijos poreikių ir galimybių analizės teiginiai**,** atspindintys uždavinio poreikį: R2, R3, R6, R8, R9, R17.

Eil. Nr.	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	BIVP projektai, kuriuos įgyvendino NVO ir (arba) kurie įgyvendinti kartu su partneriu	0			5		5		5	15
2.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	0			8	12	20	184		224

1.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Prisidėti prie socialinės atskirties Mažeikių mieste mažinimo, skatinant socialinių paslaugų plėtrą ir gyventojų bendruomeniškumą. Šios alternatyvos įgyvendinimo dėka didėtų socialinių paslaugų prieinamumo galimybės, socialinių ir kitų paslaugų plėtra bei jų atitikimas asmenų poreikiams, dėl to mažėtų socialinėje atskirtyje esančių asmenų skaičius. Tačiau ši alternatyva yra blogesnė, nes nebūtų užtikrinamos integruotos, kompleksiškos priemonės sprendžiant atskirties problematiką, nebūtų užtikrinamas ne socialinių paslaugų teikimas, kuris turi taip pat ne mažą reikšmę sprendžiant minėtas problemas (psichologinis atsparumas, gyventojų įtrauktis į bendruomeninį gyvenimą per kultūrines, sveikatingumo, sporto iniciatyvas, bendruomenių dalyvavimas sprendžiant aktualias gyventojų atskirties problemas).	**Taikyti ir įgyvendinti integruotas priemones bei paslaugas, skatinant socialinį aktyvumą, įtrauktį bei atliepiant į įvairių socialinių grupių poreikius.** Įgyvendinant šią alternatyvą, per socialinės integracijos paslaugų plėtojimą, neformalias iniciatyvas, neformalų ugdymą bus mažinama socialinę riziką patiriančių asmenų stigmatizacija, didinami jų socialiniai, asmeniniai, psichologiniai gebėjimai ir motyvacija, sudaromos sąlygos senyvo amžiaus asmenims gyventi kokybišką ir komfortišką gyvenimą. Taip pat įgyvendinant šią alternatyvą bus didinamas visuomenės sąmoningumas, informuotumas savižudybių prevencijos ir smurto artimoje aplinkoje srityse bei paskatinama visuomenė aktyviai dalyvauti sprendžiant šias problemas. Ši alternatyva yra geresnė, nes būtų užtikrinamos integruotos, kompleksiškos priemonės sprendžiant atskirties, integracijos, įtraukties problematiką, būtų užtikrinamas ne socialinių paslaugų teikimas, kuris turi taip pat ne mažą reikšmę sprendžiant minėtas problemas.

1.2. UŽDAVINYS – SKATINTI VERSLUMĄ IR SOCIALINIŲ VERSLŲ, INICIATYVŲ KŪRIMĄSI SIEKIANT DIDINTI SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMŲ SPRENDIMO EFEKTYVUMĄ

Kiekviena nauja darbo vieta, kuri sukurta, padeda sumažinti nedarbą, didina gyventojų užimtumą ir taip prisideda prie gyventojų gerovės, socialinės ir ekonominės plėtros. Šiuo uždaviniu siekiama kurti ir plėtoti socialinio, jauno verslo iniciatyvas, tiek pačio verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Tai naujas dalykas ne tik Mažeikių miesto bendruomenėms ir verslo atstovams, bet ir visai Lietuvai. Tikimės, kad socialinis verslas nebus tik priemonė darbo vietoms-kurti, kadangi bedarbių skaičius Mažeikių mieste, kaip ir daugelyje šalies regionų**,** sumažėjęs, lyginant su 2017 metais (R11, R12), tačiau bus pagrindinė priemonė**,** daranti socialinį poveikį, t. y.**,** socialinio verslo vystymas jo rezultatai darys poveikį Mažeikių miesto pažeidžiamoms grupėms (R11, R12, R13) ir padės spręsti jų problemas ir (arba) prisidės prie jų problemų sprendimo, t. y., sukurti socialiniai verslai rūpinsis tiek socialine, tiek ekonomine Mažeikių miesto pažeidžiamų grupių gerove, įtraukiant juos į užimtumo veiklas, socialines iniciatyvas ir pan., arba tiesiog socialinio verslo vykdytojai uždirbtą pelną skirs jų pasirinktai socialinei problemai spręsti. Strategijos įgyvendinimo metu pagal šį uždavinį planuojama supažindinti visuomenę su socialinio verslo iniciatyvų kūrimu, palaikyti jauno ir socialinio verslo kūrimąsi ir plėtrą įsigyjant reikalingą įrangą, skatinti ir užtikrinti verslumo gebėjimus pažeidžiamoms Mažeikių miesto gyventojų grupėms. Skatinant verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi bus pasinaudojama esančiomis stiprybėmis (1, 4, 5, 9, 10 stiprybės), galimybėmis (4, 5, 8 galimybės), sumažinant silpnybes (1, 6 silpnybės) bei eliminuojant grėsmes (4, 6 grėsmės).

Eil. Nr.	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	Siekiama reikšmė
1.	Socialinio verslo subjektai, per BIVP projektus gavę paramą socialinio verslo kūrimui ar plėtrai (skaičius)	0						2		2
2.	Paramą gavusios įmonės (iš kurių: labai mažos, mažosios, vidutinės ir didelės)	0						2		2
3.	Paramą dotacijomis gavusios įmonės	0						2		2
4.	BIVP projektų veiklų dalyviai (įskaitant visas tikslines grupes)	0				46	21	21		88

1.2 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	1.2 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Skatinti Mažeikių miesto gyventojų verslumą ir sukurti naujai kuriamų verslų rėmimo programą. Įgyvendinant šią alternatyvą būtų orientuojamasi į naujų verslo subjektų kūrimą, esamų plėtrą, būtų skatinama gyventojų motyvacija imtis naujo verslo, organizuojamos konsultacijos verslo kūrimo ir plėtros klausimais, tačiau nebūtų skatinamas socialinių verslų kūrimas, neskatinama organizacijoms ieškoti kūrybinių, verslių sprendimų didžiausioms socialinėms visuomenės problemoms spręsti, prisidėti prie teigiamų pokyčių visuomenėje. Dėl aukščiau išvardintų priežasčių ši alternatyva yra blogesnė.	**Skatinti verslumą ir socialinių verslų, iniciatyvų kūrimąsi siekiant didinti socialinės atskirties problemų sprendimo efektyvumą.** Įgyvendinant šią alternatyvą gyventojams, bendruomeninėms organizacijoms būtų suteikiamos žinios, kaip pradėti kurti, plėsti ir išlaikyti verslą, motyvuojama ieškoti naujų idėjų, stiprinti pasitikėjimą įkuriant nuosavą verslą ar imant savarankiškai dirbti, skatinama plėtoti socialinio verslo iniciatyvas, tiek paties verslo kūrimo ir vystymo, tiek remiant įvairias veiklos iniciatyvas, kurios skatina socialinį verslumą, ugdo įgūdžius ir motyvuoja imtis tokio verslo. Taip pat įgyvendinant alternatyvą bus plėtojamos jauno verslo iniciatyvos, remiamas jaunam verslui reikalingų priemonių įsigijimas. Dėl aukščiau išvardintų priežasčių ši alternatyva yra geresnė.

2. TIKSLAS – MAŽEIKIŲ MIESTO BENDRUOMENĖS ATSPARUMO DIDINIMAS PER CIVILINĖS SAUGOS ŠVIETIMO VEIKLAS IR GYVENTOJŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMĄ

Nors gyvenimo kokybės sąvoka yra plati, Mažeikių miesto vietos plėtros strategijos kontekste ją tiesiogiai veikia gyventojų psichologinė savijauta ir saugumo jausmas. Mažeikių miesto gyventojų apklausos duomenys rodo, kad praktinių žinių trūkumas apie elgseną ekstremaliųjų situacijų metu yra vienas iš pagrindinių veiksnių, didinančių bendruomenės nerimą. Todėl šiuo tikslu planuojama suteikti tikslines civilinės saugos švietimo paslaugas miesto gyventojams, siekiant ne tik suteikti teorinių žinių, bet ir suformuoti realius išgyvenimo bei savitarpio pagalbos įgūdžius.

Atsižvelgiant į Investicijų programos 16.1 uždavinį bei remiantis gyventojų išreikštu poreikiu, bendruomenės atsparumas bus didinamas šiais praktiniais būdais:

- Socialinės įtraukties didinimas per interaktyvų švietimą ir praktinius užsiėmimus. Siekiant mažinti socialinę atskirtį ir stiprinti pažeidžiamų grupių saugumą, bus organizuojami seminarai ir praktiniai užsiėmimai. Juose gyventojai mokysis bazinių, tačiau kritiškai svarbių įgūdžių: pirmosios pagalbos teikimo, tinkamo reagavimo į perspėjimo signalus bei saugaus elgesio algoritmų. Mišrus mokymosi modelis (derinant teorines paskaitas su gyvais demonstraciniais užsiėmimais) leis dalyviams geriau įsisavinti informaciją ir ugdyti psichologinį atsparumą, kartu mažinant krizinių situacijų baimę ir stigmatizaciją.

- Jaunimo civilinio sąmoningumo ugdymas per neformaliąsias veiklas ir stovyklas. Mažeikių miesto gyventojų apklausa atskleidė poreikį inovatyvioms jaunimo užimtumo formoms. Tikslas bus įgyvendinamas organizuojant edukacines stovyklas bei praktinius mokymus, kur jaunimas per patyriminį mokymąsi susipažins su civilinės saugos pagrindais. Tokios veiklos ne tik didina saugumo žinias, bet ir ugdo socialinius įgūdžius, komandinį darbą bei lyderystę. Neformalusis ugdymas padės jaunimui tapti aktyviais bendruomenės nariais, gebančiais atsakingai veikti ir padėti kitiems, taip mažinant jaunimo pasyvumą ir stiprinant miesto saugumo kultūrą.

- Verslumo ir lankstumo skatinimas stiprinant bendruomenės ryšius. Nors pagrindinis dėmesys skiriamas civilinei saugai, švietimo veiklos bus integruojamos su verslumo ir lankstumo ugdymu (16.1 uždavinys). Gyventojai bus skatinami mąstyti kūrybiškai ir ieškoti socialiai verslių sprendimų bendruomenės problemoms spręsti krizinėmis sąlygomis. Mokymų metu įgytas gebėjimas greitai priimti sprendimus, adaptuotis prie pokyčių ir kritiškai vertinti informaciją yra tiesiogiai pritaikomas ir darbo rinkoje, taip didinant gyventojų užimtumą ir ekonominį stabilumą. Šis paslaugų paketas padės projekto dalyviams tapti atsparesniems, konkurencingesniems ir labiau motyvuotiems

prisidėti prie bendros Mažeikių miesto gerovės.

TIKSLO 1 ALTERNATYVA	TIKSLO 2 ALTERNATYVA
Visuomenės atsparumo grėsmėms ir ekstremaliosioms situacijoms didinimas. Pasirinkus šią alternatyvą vietos plėtros strategijos veiksmai apimtų visuomenės pasirengimo stiprinimą įvairių grėsmių kontekste – stichinių nelaimių, technologinių avarijų, epidemijų, kibernetinių incidentų, hibridinių ar karinių grėsmių atvejais. Būtų siekiama, kad gyventojai žinotų pagrindinius civilinės saugos principus, gebėtų atpažinti rizikas, suprastų perspėjimo signalus ir mokėtų atlikti būtinus veiksmus siekiant apsaugoti save, savo artimuosius bei aplinkinius. Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus aspektus, ši alternatyva mūsų atveju yra blogesnė.	**Visuomenės atsparumo grėsmėms ir ekstremaliosioms situacijoms per tikslinį informavimą bei praktinį mokymą didinimas.** Šios alternatyvos esmė – kryptingai ugdyti visuomenės atsparumą įvairioms grėsmėms, formuojant ne tik teorines žinias, bet ir praktinius įgūdžius, reikalingus veikti krizių, nelaimių ar ekstremaliųjų situacijų metu. Didelis dėmesys būtų skiriamas aiškiai, patikimai ir skirtingoms visuomenės grupėms pritaikytai komunikacijai. Informacija turėtų būti pateikiama suprantamai, laiku ir įvairiais kanalais, kad pasiektų kuo platesnę auditoriją – vaikus, jaunimą, senjorus, žmones su negalia, miesto gyventojus. Praktiniai mokymai, simuliacijos, evakuacijos pratybos ir bendruomeninės iniciatyvos sudarytų sąlygas gyventojams realiomis ar modeliuojamomis sąlygomis išbandyti savo gebėjimus, įtvirtinti veiksmų algoritmus ir ugdyti emocinį pasirengimą veikti stresinėse situacijose. Tokiu būdu kuriama labiau pasirengusi, atsakinga ir savarankiška visuomenė, gebanti efektyviai prisitaikyti prie krizių bei mažinti jų poveikį žmonių saugumui, sveikatai ir turtui.

Eil. Nr.	Rezultato rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė 2026 m.	Siekiama reikšmė 2029 m.
1.	BIVP projektų veiklų dalyvių, kurie dalyvaudami gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose įgijo įgūdžių, dalis (proc.)	0	95

2.1. UŽDAVINYS – STIPRINTI GYVENTOJŲ PASIRENGIMĄ EKSTREMALIOSIOMS SITUACIJOMS, UGDANT CIVILINĖS SAUGOS ŽINIAS IR PRAKTINIUS ĮGŪDŽIUS

Uždaviniu siekiama didinti gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, stiprinant jų civilinės saugos žinias ir praktinius įgūdžius. Įgyvendinamos veiklos prisidės prie gyventojų gebėjimo tinkamai reaguoti į įvairaus pobūdžio grėsmes gerinimo, galimų neigiamų pasekmių mažinimo bei bendruomenių atsparumo didinimo. Didėjantis gamtinių, technologinių ir geopolitinių rizikų neapibrėžtumas lemia poreikį sistemingai stiprinti visuomenės informuotumą ir pasirengimą.

Atsižvelgiant į nepakankamą dalies gyventojų pasirengimo lygį, ypatingas dėmesys bus skiriamas socialiai pažeidžiamoms grupėms, siekiant mažinti jų pažeidžiamumą ir užtikrinti didesnę socialinę įtrauktį.

Numatoma įgyvendinti kompleksines švietimo ir informavimo priemones, apimančias teorinių žinių perteikimą ir praktinių įgūdžių ugdymą. Bus organizuojami mokymai, praktinės pratybos, seminarai, informacinės kampanijos bei simuliacinės veiklos, orientuotos į gyventojų

gebėjimų stiprinimą, sąmoningumo didinimą ir aktyvų įsitraukimą.

Veiklos bus skirtos Mažeikių miesto įvairioms tikslinėms grupėms: bendruomenių nariams, vaikams ir jaunimui, vyresnio amžiaus asmenims, šeimoms, socialiai pažeidžiamiems gyventojams bei bendruomenių lyderiams. Planuojama, kad dalyviai įgis aktualių žinių ir praktinių gebėjimų, kuriuos taikys realiose situacijose, taip prisidėdami prie ilgalaikio bendruomenių atsparumo stiprinimo.

Eil. Nr.	Produkto rodiklio pavadinimas	Pradinė reikšmė	2026 m.	2027m.	2028 m.	2029 m.	Siekiama reikšmė
1.	BIVP projektų veiklų dalyviai, dalyvavę gyventojų švietimo civilinės saugos klausimais veiklose (dalyvių skaičius)	0	0	10	40	50	100

2.1 UŽDAVINIO 1 ALTERNATYVA	2.1 UŽDAVINIO 2 ALTERNATYVA
Stiprinti gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, įgyvendinant informavimo ir švietimo veiklas civilinės saugos srityje. Šia alternatyva siekiama stiprinti gyventojų informavimo ir švietimo veiklas civilinės saugos srityje. Planuojama didinti gyventojų informuotumą apie galimas grėsmes ir tinkamą elgesį jų metu, ugdyti atsakingą požiūrį bei skatinti pasirengimą kasdienėje aplinkoje, tačiau rezultatas būtų dalinis ir nepakankamai tvarus, kadangi nebūtų vystomi praktiniai gebėjimai.	**Didinti gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, stiprinant civilinės saugos kompetencijas ir praktinius reagavimo gebėjimus.** Šia alternatyva siekiama kryptingai stiprinti gyventojų pasirengimą ekstremaliosioms situacijoms, ugdant civilinės saugos kompetencijas ir praktinius reagavimo gebėjimus. Įgyvendinamos veiklos sudarys sąlygas gyventojams įgyti tiek teorinių žinių, tiek praktinės patirties, reikalingos tinkamai reaguoti įvairių grėsmių atvejais. Kompleksinis požiūris, apimantis mokymus, praktines pratybas ir gebėjimų stiprinimą, užtikrins nuoseklų ir ilgalaikį poveikį. Tikimasi, kad sustiprėję individualūs gebėjimai prisidės prie didesnio visuomenės saugumo, efektyvesnio reagavimo į krizes ir bendruomenių atsparumo didinimo. Dėl išvardintų priežasčių ši alternatyva yra geresnė.

GYVENAMOSIOS VIETOVĖS BENDRUOMENĖS DALYVAVIMO RENGIANT STRATEGIJĄ EIGA

VIEŠIEJI PRISTATYMAI IR KONSULTACIJOS

Mažeikių miesto bendruomenės dalyvavimas buvo vienas svarbiausių VVG vietos plėtros strategijos rengimo veiksmų. Rengiama VVG plėtros strategija buvo aktyviai viešinama pasitelkus tokias žiniasklaidos formas kaip internetas, buvo rengiami susitikimai (tiesioginiai ir nuotoliniai), konsultacijos su Mažeikių miesto gyventojais, bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų, verslo, o taip pat ir kitų interesų grupių atstovais.

Miesto situacijos ir gyventojų poreikių analizė – vienas iš svarbiausių vietos plėtros strategijos rengimo etapų, todėl, siekdama išsiaiškinti vietos gyventojų požiūrį į miesto situaciją, sužinoti pagrindines problemas bei lūkesčius, VVG daug dėmesio skyrė miesto gyventojų ir organizacijų poreikiams ištirti.

Miesto gyventojų poreikių išsiaiškinimas ne tik aktyvina miesto gyventojus, bet ir įtraukiant

tikslinių grupių žmones, padeda priimti teisingus strateginius sprendimus. Šis vietos plėtros strategijos rengimo etapas yra vienas svarbiausių, kadangi gyventojų poreikių tyrimas ir tai, kiek aktyviai į šį procesą bus įtraukti vietos gyventojai ir organizacijos, didele dalimi nulemia vietos plėtros strategijos įgyvendinimo sėkmę.

VVG stengėsi surinkti kuo daugiau ir platesnės informacijos apie miesto žmonių poreikius, identifikuoti tikslinių gyventojų grupių problemas. Tuo pačiu buvo siekiama, kad surinkta informacija galėtų atspindėti VVG vietos plėtros strategijos tikslinės gyventojų grupės nuomones. Informacija apie bendruomenių inicijuojamą vietos plėtrą miestuose ir apie 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programos galimybes rengti ir įgyvendinti VVG vietos plėtros strategiją skelbiama VVG tinklalapyje www.mazeikiuvvg.lt bei VVG narės, Mažeikių rajono savivaldybės, tinklalapyje.

Rengiant VVG vietos plėtros strategiją, buvo vykdomi įvairūs informacijos rinkimo, poreikių tyrimo ir viešinimo metodai:

- Konsultaciniai-informaciniai renginiai; susitikimai su tikslinėmis darbo grupėmis;
- Mažeikių rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa;
- viešai prieinamos statistinės informacijos, strateginių ir kitų dokumentų analizė;
- VVG vietos plėtros strategijos darbo grupės (VVG valdybos) susirinkimai;
- galimų VVG vietos plėtros strategijos uždavinių bei veiksmų pristatymo renginiai;
- strategijos pristatymas visuomenei, viešas aptarimas.

Mažeikių miesto situacijos analizė ir gyventojų poreikių tyrimas buvo atliekamas kompleksiškai ir nuosekliai šiais etapais:

- Konsultaciniai-informaciniai renginiai; susitikimai su tikslinėmis darbo grupėmis. 2023 m. sausio 25 d. VVG surengė informacinį renginį-diskusiją (www.mazeikiuvvg.lt/naujienos/). Konsultacinės įmonės „Eurointegracijos projektai“ atstovė projektų vadovė Laura Teišerskienė renginio metu pristatė naująjį 2021–2027 metų finansavimo periodą, planuojamą rengti strategiją, informuota apie galimas investavimo kryptis, jų pritaikomumą konkrečioms problemoms spręsti. Taip pat buvo pristatoma, kas tai yra bendruomenių inicijuota vietos plėtra, kodėl reikia rinktis ją, kokiu būdu ji įgyvendinama, kaip bendruomenių inicijuota vietos plėtra padeda spręsti visuomenės problemas. Taip pat buvo pristatoma, kodėl verta įgyvendinti bendruomenių inicijuotą vietos plėtrą miestuose ir kaip tai daryti. Susitikimo metu buvo kalbama apie VVG vietos plėtros strategijos rengimo eigą, vertinimo ir tvirtinimo etapus, taip pat Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir VVG atsakomybes, įgyvendinant vietos plėtros strategiją. Kitas susitikimas buvo suorganizuotas 2023 m. vasario 20 d. su tikslinės grupės atstovais. Strategijai rengti buvo suformuotos dvi tikslinės grupės: gyvenimo kokybės gerinimas per socialinės integracijos paslaugas ir verslių sprendimų plėtojimas socialinėms visuomenės problemoms spręsti. Siekiant kuo plačiau paskleisti informaciją apie rengiamą VVG vietos plėtros strategiją, dalyvavo tikslinių grupių atstovai iš verslo ir nevyriausybinių organizacijų, viešųjų, biudžetinių įstaigų, Mažeikių rajono savivaldybės atstovai (Mažeikių nakvynės namai, Mažeikių šeimos ir vaiko gerovės centras, Mažeikių socialinių paslaugų tarnyba, Mažeikių vaikų ir jaunimo daugiafunkcis centras, Mažeikių sutrikusios psichikos žmonių globos bendrija „Gyvenimo spalvos“, Mažeikių rajono neįgaliųjų asociacija, Mažeikių turizmo ir verslo informacijos centras, Mažeikių kultūros centras, Užimtumo tarnybos Mažeikių skyriaus, Mažeikių politechnikos mokykla, Mažeikių gyvūnų globos draugija, Mažeikių verslininkų asociacija, VšĮ „Edukacijos ambasadoriai“, VšĮ „Būk su manimi“, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyrius, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos jaunimo reikalų koordinatorius, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos tarpinstitucinio bendradarbiavimo koordinatorius, Mažeikių rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyrius). Susitikimo metu buvo informuojama, kad VVG vietos plėtros strategija rengiama pagal 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos du konkrečius uždavinius: 4.7 uždavinys „Skatinti aktyvią įtrauktį, siekiant propaguoti lygias galimybes ir aktyvų dalyvavimą ir gerinti įsidarbinamumą, ypač palankių sąlygų neturinčių grupių“ ir 4.9 uždavinys „Skatinti marginalizuotų bendruomenių, mažas pajamas gaunančių namų ūkių ir nepalankioje padėtyje esančių grupių, įskaitant specialiųjų poreikių turinčius asmenis, socialinę ir ekonominę įtrauktį

vykdant integruotus veiksmus, be kita ko, teikti aprūpinimą būstu ir socialines paslaugas (ERPF)“. Susitikimo metu buvo išsamiai pristatyti ir paaiškinti Vietos plėtros strategijų rengimo taisyklių reikalavimai, pristatytos remtinos veiklos, galimi projektų vykdytojai, VVG vietos plėtros strategijos tikslinės grupės ir siektini rezultatai. Susitikimo metu vyko diskusija, buvo išsakytos idėjos, poreikiai, formuojami vietos plėtros strategijos tikslai, uždaviniai ir veiksmai. Po įvykusio susitikimo tikslinės grupės nariams buvo pateikti VVG bei konsultacinės įmonės „Eurointegracijos projektai“ atstovės kontaktiniai duomenys (elektroninio pašto duomenys ir telefono numeris). Mažeikių miesto gyventojai, suinteresuoti asmenys, verslininkai, nevyriausybinių organizacijų ir valdžios atstovai buvo kviečiami teikti rengiamos strategijos pasiūlymus, komentarus ir konsultuotis aktualiais klausimais. 2023 m. kovo 28 d. buvo surengtas nuotolinis susitikimas ZOOM konferencijų platformoje su tikslinės grupės nariais, kurio metu vyko rengiamos strategijos veiksmų detalesnis aptarimas, išsigryninimas, aptartas finansinis poreikis. Po įvykusio susitikimo buvo parengta ir pateikta vieša (bendrinta) lentelė tikslinės grupės nariams, kad galėtų tiksliau, konkrečiau surašyti potencialius projektus, veiksmus, finansinį poreikį ir pagrindimą. Tikslinės grupės nariams buvo pateiktas lentelės pildymo terminas (iki balandžio 14 d.), po šio termino buvo suorganizuotas dar vienas susitikimas (balandžio 20 d.) dėl parengtos lentelės, konkrečių veiksmų ir finansų.

- Mažeikių rajono savivaldybės administracijos, biudžetinių ir kitų įstaigų apklausa. Metodas, skirtas kiekybiniams duomenims ir informacijai gauti. Mažeikių rajono savivaldybės administracijos ir savivaldybės įstaigų buvo prašoma pateikti socialinę, demografinę statistinę informaciją apie Mažeikių miesto gyventojus. Gauti duomenys suteikė VVG patikimą informaciją apie padėtį Mažeikių mieste. Kadangi Mažeikių rajono savivaldybė negali pateikti daug duomenų tik apie miesto gyventojus (dėl duomenų apsaugos, bendrų su rajonu informacinių sistemų, dažnu atveju Mažeikių miesto ir rajono statistiniai duomenys nėra išskiriami)**,** buvo remtasi Lietuvos statistikos departamento pateikiamais duomenimis bei Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pateikiamais duomenimis.

- Viešai prieinamos statistinės informacijos, rajono strateginių ir kitų dokumentų analizė. Atliekant teritorijos, kuriai rengiama vietos plėtros strategija, analizę buvo naudojama viešai internete pateikiama statistinė informacija. VVG vietos plėtros strategijos dalyje pateikiamos nuorodos į naudotus informacijos šaltinius.

- Vietos plėtros strategijos projektas buvo viešinamas VVG interneto svetainėje, Facebook paskyroje, Mažeikių rajono savivaldybės interneto svetainėje. Buvo kreipiamasi į gyventojus pateikti savo pastebėjimus dėl vietos plėtros strategijos projekto. Į gautus pasiūlymus ir pastabas strategijos projektui buvo atsižvelgta. Taip pat buvo publikuojamas informacinis straipsnis apie parengtą vietos plėtros strategiją (buvo publikuoti du straipsniai Mažeikių rajono laikraštyje „Santarvė“ – iki vietos plėtros strategijų rengimo ir atrankos taisyklių pakeitimo ir po jų). 2023 m. liepos 4 d. vietos plėtros strategijos projektas buvo pristatytas Telšių regiono plėtros tarybos posėdyje, Telšių regiono plėtros tarybos kolegijos posėdžio protokolu Nr. K/P-7 nuspręsta, kad Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategijos projektas atitinka 2022–2030 m. Telšių regiono plėtros plano projekto „Didinti regiono turistinį ir investicinį patrauklumą“ ir „Didinti socialinių ir sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą ir kokybę“ tikslus. 2023 m. rugpjūčio 21 d. vietos plėtros strategijos projektas buvo pristatytas Mažeikių rajono savivaldybės tarybos posėdyje. 2023 m. lapkričio 22 d. įvyko viešas strategijos pristatymo renginys, lapkričio 22 d. vietos plėtros strategijai pritarė VVG valdyba. 2023 m. lapkričio 27 d. įvyko VVG visuotinis narių susirinkimas, kur buvo patvirtinta Mažeikių miesto 2023–2029 m. vietos plėtros strategija.

Strategijos pakeitimai parengti konsultuojantis su Mažeikių miesto bendruomene. Informacija apie inicijuojamus strategijos pakeitimus buvo viešai paskelbta, sudarant galimybes gyventojams teikti pasiūlymus elektroniniu paštu ir dalyvauti anoniminėje apklausoje. Gauti pasiūlymai ir apklausos rezultatai apibendrinti ir įvertinti rengiant strategijos pakeitimus.

MAŽEIKIŲ MIESTO 2023–2029 M. VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS FINANSINIS VEIKSMŲ PLANAS

1. TIKSLAS – GYVENIMO KOKYBĖS GERINIMAS PER SOCIALINĖS INTEGRACIJOS PASLAUGAS, SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMĄ BEI SOCIALIAI VERSLIŲ SPRENDIMŲ VYSTYMĄ VISUOMENĖS PROBLEMOMS SPRĘSTI										
		2022 m.	**2023 m.**	**2024 m.**	**2025 m.**	**2026 m.**	**2027 m.**	**2028 m.**	**2029 m.**	**Iš viso 2023–2029 m.**
GYVENIMO KOKYBĖS GERINIMAS PER SOCIALINĖS INTEGRACIJOS PASLAUGAS, SOCIALINĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTOJIMĄ BEI SOCIALIAI VERSLIŲ SPRENDIMŲ VYSTYMĄ VISUOMENĖS PROBLEMOMS SPRĘSTI	Europos socialinis fondas +			257 516,50	136 177,92		168 376,62	32 741,96		**594 813,00**
	Europos regioninės plėtros fondas					0,00		129 149,00		**129 149,00**
	LR valstybės biudžetas			45 444,11	24 031,35	0,00	29 713,54	28 569,00		**127 758,00**
	Savivaldybės biudžeto lėšos			24 564,39	12 989,95	0,00	16 061,38	15 442,70		**69 058,42**
	Privačios lėšos			1 036,80				16 940,00		**17 976,80**
	Iš viso tikslui			**328 581,80**	**173 199,22**	**0,00**	**214 151,54**	**222 842,66**		**938 755,22**

1.1 UŽDAVINYS – TAIKYTI IR ĮGYVENDINTI INTEGRUOTAS PRIEMONES BEI PASLAUGAS, SKATINANT SOCIALINĮ AKTYVUMĄ, ĮTRAUKTĮ BEI ATLIEPIANT Į ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ POREIKIUS										
TAIKYTI IR ĮGYVENDINTI INTEGRUOTAS PRIEMONES BEI PASLAUGAS, SKATINANT SOCIALINĮ AKTYVUMĄ, ĮTRAUKTĮ BEI ATLIEPIANT Į ĮVAIRIŲ SOCIALINIŲ GRUPIŲ POREIKIUS	Europos socialinis fondas +			257 516,50	136 177,92					**393 694,42**
	Europos regioninės plėtros fondas									
	LR valstybės biudžetas			45 444,11	24 031,35					**69 475,46**
	Savivaldybės biudžeto lėšos			24 564,39	12 989,95					**37 554,34**
	Privačios lėšos			1 036,80						**1 036,80**
	Iš viso uždaviniui			**327 525,00**	**173 199,22**					**501 761,02**

1.1.1 veiksmas	UGDYTI SOCIALINĘ ATSKIRTĮ IR SOCIALINĘ RIZIKĄ PATIRIANČIŲ ASMENŲ MOTYVACIJĄ, SOCIALINIUS, PSICHOLOGINIUS ĮGŪDŽIUS BEI ASMENINIUS GEBĖJIMUS **Tinkami pareiškėjai:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ **Partneriai neprivalomi** **Jei pasirenkami partneriai, jų tinkamumas:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +			49 862,08						**49 862,08**
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas			8 799,20						**8 799,20**
		Savivaldybės biudžeto lėšos			4 756,33						**4 756,33**
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui			**63 417,61**						**63 417,61**
1.1.2 veiksmas	PLĖTOTI KULTŪROS, ŠVIETIMO, SVEIKATINGUMO, SPORTO IR KITAS INICIATYVAS, SKATINANČIAS SOCIALIAI PAŽEIDŽIAMŲ IR SOCIALINĘ RIZIKĄ PATIRIANČIŲ ASMENŲ SOCIALINĘ INTEGRACIJĄ, ĮSITRAUKIMĄ Į VISAVERTĮ VISUOMENĖS GYVENIMĄ **Tinkami pareiškėjai:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ **Partneriai neprivalomi** **Jei pasirenkami partneriai, jų tinkamumas:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +			207 654,42						**207 654,42**
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas			36 644,91						**36 644,91**
		Savivaldybės biudžeto lėšos			19 808,06						**19 808,06**
		Privačios lėšos			1 036,80						**1 036,80**
		Iš viso veiksmui			**265 144,19**						**265 144,19**

1.1.3 veiksmas	SUKURTI SMURTO PREVENCIJOS IR PAGALBOS NUKENTĖJUSIEMS NUO SMURTO BEI SMURTINIO ELGESIO KEITIMO MECHANIZMUS **Tinkami pareiškėjai:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) BĮ **Projektai įgyvendinami su partneriais** **Tinkami partneriai – kai projektą įgyvendina NVO (VšĮ arba Asociacija):** 1) Ne mažiau 1 NVO (Asociacija arba VšĮ) 2) Ne mažiau 2 BĮ **Tinkami partneriai – kai projektą įgyvendina BĮ:** 1) Ne mažiau 2 NVO (Asociacija arba VšĮ) 2) Ne mažiau 1 BĮ	Europos socialinis fondas +				100 045,03					**100 045,03**
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas				17 654,95					**17 654,95**
		Savivaldybės biudžeto lėšos				9 543,24					**9 543,24**
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui				**127 243,22**					**127 243,22**
1.1.4 veiksmas	PLĖTOTI INTEGRALIOS PAGALBOS IR SOCIALINĖS GLOBOS BEI PRIEŽIŪROS PASLAUGAS, UŽTIKRINTI ASMENINIO ASISTENTO PAGALBOS PASLAUGAS TIKSLINIŲ GRUPIŲ ASMENIMS **Tinkami pareiškėjai:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ **Partneriai neprivalomi** **Jei pasirenkami partneriai, jų tinkamumas:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar aociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +				36 132,89					**36 132,89**
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas				6376,40					**6 376,40**
		Savivaldybės biudžeto lėšos				3 446,71					**3 446,71**
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui				**45 956,00**					**45 956,00**

1.2 UŽDAVINYS – SKATINTI VERSLUMĄ IR SOCIALINIŲ VERSLŲ, INICIATYVŲ KŪRIMĄSI SIEKIANT DIDINTI SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMŲ SPRENDIMO EFEKTYVUMĄ											
SKATINTI VERSLUMĄ IR SOCIALINIŲ VERSLŲ, INICIATYVŲ KŪRIMĄSI SIEKIANT DIDINTI SOCIALINĖS ATSKIRTIES PROBLEMŲ SPRENDIMO EFEKTYVUMĄ		Europos socialinis fondas +						168 376,62	32 741,96		**201 118,58**
		Europos regioninės plėtros fondas							129 149,00		**129 149,00**
		LR valstybės biudžetas						29 713,54	28 569,00		**58 282,54**
		Savivaldybės biudžeto lėšos						16 061,38	15 442,70		**31 504,08**
		Privačios lėšos							16 940,00		**16 940,00**
		Iš viso uždaviniui						214 151,54	222 842,66		**436 994,20**
1.2.1 veiksmas	SUPAŽINDINTI VISUOMENĘ, VIETOS ORGANIZACIJAS SU SOCIALINIO VERSLO INICIATYVŲ KŪRIMU BEI SKATINTI VERSLUMO GEBĖJIMUS PAŽEIDŽIAMOMS MAŽEIKIŲ MIESTO GYVENTOJŲ GRUPĖMS **Tinkami pareiškėjai:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo **Partneriai neprivalomi** **Jei pasirenkami partneriai, jų tinkamumas:** 1) NVO (Asociacija arba VšĮ) 2) BĮ 3) Kitos VšĮ ar asociacijos	Europos socialinis fondas +						92 011,46			**92 011,46**
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas						16 237,33			**16 237,33**
		Savivaldybės biudžeto lėšos						8 776,94			**8 776,94**
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui						**117 025,73**			**117 025,73**

1.2.2 veiksmas	PALAIKYTI SOCIALINIO VERSLO KŪRIMĄSI IR PLĖTRĄ ĮSIGYJANT SOCIALINIAM VERSLUI REIKALINGĄ ĮRANGĄ, PRADINIUS PRODUKTUS, PASLAUGAS, KURIANT IR TAIKANT RINKODAROS PRIEMONES **Tinkami pareiškėjai:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo **Partneriai neprivalomi** **Jei pasirenkami partneriai, jų tinkamumas:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +									
		Europos regioninės plėtros fondas							129 149,00		**129 149,00**
		LR valstybės biudžetas							22 791,00		**22 791,00**
		Savivaldybės biudžeto lėšos							12 319,46		**12 319,46**
		Privačios lėšos							16 940,00		**16 940,00**
		Iš viso veiksmui							**181 199,46**		**181 199,46**
1.2.3 veiksmas	SKATINTI JAUNIMO ORGANIZACIJŲ BENDRADARBIAVIMĄ, VERSLUMĄ, PROFESINĮ ORIENTAVIMĄ, UGDYTI JAUNIMO PRAKTINIUS ĮGŪDŽIUS **Tinkami pareiškėjai:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ **Partneriai neprivalomi** **Jei pasirenkami partneriai, jų tinkamumas:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +						76 365,16			**76 365,16**
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas						13 476,21			**13476,21**
		Savivaldybės biudžeto lėšos						7 284,44			**7284,44**
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui						**97 125,81**			**97 125,81**

1.2.4 veiksmas	JAUNO VERSLO PRADŽIAI REIKALINGŲ PRIEMONIŲ ĮSIGIJIMAS **Tinkami pareiškėjai:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ 4) Privatus juridinis asmuo **Partneriai neprivalomi** **Jei pasirenkami partneriai, jų tinkamumas:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ	Europos socialinis fondas +							32 741,96		**32 741,96**
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas							5 778,00		**5 778,00**
		Savivaldybės biudžeto lėšos							3 123,24		**3 123,24**
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui							**41 643,20**		**41 643,20**

2 TIKSLAS – MAŽEIKIŲ MIESTO BENDRUOMENĖS ATSPARUMO DIDINIMAS PER CIVILINĖS SAUGOS ŠVIETIMOVEIKLAS IR GYVENTOJŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMĄ

		2022 m.	**2023 m.**	**2024 m.**	**2025 m.**	**2026 m.**	**2027 m.**	**2028 m.**	**2029 m.**	**Iš viso 2023–2029 m.**
MAŽEIKIŲ MIESTO BENDRUOMENĖS ATSPARUMO DIDINIMAS PER CIVILINĖS SAUGOS ŠVIETIMO VEIKLAS IR GYVENTOJŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMĄ	Europos socialinis fondas +						10 000,00	40 000,00	50 000,00	**100 000,00**
	Europos regioninės plėtros fondas									
	LR valstybės biudžetas									
	Savivaldybės biudžeto lėšos						526,32	2 105,26	2 631,58	**5 263,16**
	Privačios lėšos									
	Iš viso tikslui						**10 526,32**	**42 105,26**	**52 631,58**	**105 263,16**

2.1 UŽDAVINYS – STIPRINTI GYVENTOJŲ PASIRENGIMĄ EKSTREMALIOSIOMS SITUACIJOMS, UGDANT CIVILINĖS SAUGOS ŽINIAS IR PRAKTINIUS ĮGŪDŽIUS											
MAŽEIKIŲ MIESTO BENDRUOMENĖS ATSPARUMO DIDINIMAS PER CIVILINĖS SAUGOS ŠVIETIMO VEIKLAS IR GYVENTOJŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMĄ		Europos socialinis fondas +						10 000,00	40 000,00	50 000,00	**100 000,00**
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas									
		Savivaldybės biudžeto lėšos						526,32	2 105,26	2 631,58	**5 363,16**
		Privačios lėšos									
		Iš viso uždaviniui						**10 526,32**	**42 105,26**	**52 631,58**	**105 263,16**
2.1.1 veiksmas	DIDINTI GYVENTOJŲ ŽINIAS, GEBĖJIMUS IR PASIRENGIMĄ VEIKTI EKSTREMALIŲJŲ SITUACIJŲ AR GRĖSMIŲ ATVEJAIS, ĮSKAITANT INFORMAVIMO, MOKYMO, PRAKTINIŲ ĮGŪDŽIŲ UGDYMO IR KITAS EDUKACINES VEIKLAS **Tinkami pareiškėjai:** 1) NVO (VšĮ arba Asociacija) 2) Kitos VšĮ ar asociacijos 3) BĮ **Partneriai neprivalomi.** **Jei pasirenkami partneriai, jų tinkamumas:** 1) NVO (Asociacija arba VŠĮ) 2) BĮ 3) Kitos VšĮ ar asociacijos	Europos socialinis fondas +						10 000,00	40 000,00	50 000,00	**100 000,00**
		Europos regioninės plėtros fondas									
		LR valstybės biudžetas									
		Savivaldybės biudžeto lėšos						526,32	2 105,26	2 631,58	**5 363,16**
		Privačios lėšos									
		Iš viso veiksmui						**10 526,32**	**42 105,26**	**52 631,58**	**105 263,16**

Lėšos strategijai administruoti	Iš viso	2022 m.	2023 m.	2024 m.	2025 m.	2026 m.	2027 m.	2028 m.	2029 m.
Europos socialinis fondas +									
Europos regioninės plėtros fondas	160 942,40	0,00	0,00	36 198,10	36 198,10	0,00	41 581,43	41 581,43	5 383,34
LR valstybės biudžetas	26 401,60	0,00	0,00	6 387,90	6 387,90	0,00	6 671,23	6 671,23	283,34
Savivaldybės biudžeto lėšos									
Privačios lėšos									

Iš viso vietos plėtros strategijai	**1 231 362,38**
Europos socialinis fondas +	**694 813,00**
Europos regioninės plėtros fondas	**290 091,40**
LR valstybės biudžetas	**154 159,60**
Savivaldybės biudžeto lėšos	**74 321,58**
Privačios lėšos	**17 976,80**

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJOS VALDYMO, STEBĖSENOS IR VERTINIMO TVARKA

VPS VALDYMAS, STEBĖSENA, VERTINIMAS IR KEITIMAI

VVG organai, atsakingi už veiksmų, skirtų vietos plėtros strategijai įgyvendinti**,** atranką, strategijos įgyvendinimo koordinavimą ir stebėseną:

- VVG nariai (visuotinis narių susirinkimas): tvirtina parengtą VVG vietos plėtros strategiją; vertina ir tvirtina kasmetinę VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėsenos ataskaitą; vykdo VVG darbo skaidrumo, viešumo, tinkamo finansų panaudojimo užtikrinimą ir priežiūrą; tvirtina VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus; įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas.

- VVG kolegialaus valdymo organo nariai (VVG valdyba): vadovauja VVG veiklai laikotarpiuose tarp visuotinių narių susirinkimų; priima sprendimus dėl dalyvavimo kitoje projektinėje veikloje; priima ir atleidžia VVG vietos plėtros strategijos administracijos darbuotojus; atlieka projektų lankymą vykdymo vietose ir rekomendacinio pobūdžio vertinimą (bent vieną kartą per projekto priežiūros laikotarpį); įgyvendina kitas steigimo dokumentuose nustatytas pareigas; tvirtina kvietimų teikti vietos projektus dokumentus; priima sprendimus dėl vietos projektų finansavimo.

VVG vietos plėtros strategijos administravimo vadovas:

- atlieka VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo stebėseną ir teikia kasmetines ataskaitas visuotiniam narių susirinkimui;

- rengia ir VVG valdymo organui tvirtinti teikia kvietimų teikti vietos projektus dokumentus;

- registruoja ir vertina pateiktus vietos projektus;

- administruoja VVG vietos plėtros strategiją: pildo VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo ataskaitas ir kartu su papildomais dokumentais pateikia juos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai;

- administruoja vietos projektus ir vertina vietos projektų vykdytojų viešuosius pirkimus;

- organizuoja vietos projektų atrankos posėdžius;

- vykdo nuolatinį VVG teritorijos gyventojų, organizacijų, verslo subjektų informavimą apie parengtą VVG vietos plėtros strategiją, jos tikslus, prioritetus bei veiksmus;

- konsultuoja VVG teritorijos gyventojus, organizacijas, verslo subjektus projektinių idėjų atitikimo VVG vietos plėtros strategijos klausimais;

- vykdo potencialių vietos projektų vykdytojų mokymus paraiškų, ataskaitų pildymo ir su tuo susijusių papildomų dokumentų rengimo klausimais;

- vykdo viešųjų ryšių kampanijas, bendrauja su vietos žiniasklaida, rengia straipsnius;

- organizuoja mokymus VVG nariams ir potencialiems projektų vykdytojams;

- kviečia VVG narius į visuotinius ir valdybos posėdžius, rengia posėdžių protokolus; organizuoja susitikimus su potencialiais projektų vykdytojais ir vykdo reguliarius VVG vietos plėtros strategijos įgyvendinimo pristatymus, užtikrina, kad įgyvendinant strategiją būtų laikomasi visų BIVP bei horizontaliųjų principų;

- administruoja interneto svetainę ir socialinius tinklus;

- administruoja vietos projektus: atlieka projektų vykdytojų pateiktų veiklų grafikų priežiūrą bei pakeitimų derinimą; priima ir tikrina vietos projektų ataskaitas, mokėjimo prašymus ir papildomus dokumentus projekto įgyvendinimo ir priežiūros laikotarpiu;

- VVG vietos plėtros strategijos finansininkas: vykdo VVG apskaitos politiką; organizuoja finansinę ir buhalterinę apskaitą ir kontroliuoja, kad ataskaitinių metų duomenys būtų teisingai ir laiku pateikti finansų bei statistikos organams; registruoja ir vertina VVG finansinius dokumentus.

Įgyvendinimo procedūra nustatant, kaip bus atrenkami veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojai, užtikrinant Taisyklių 4.5 papunktyje nurodytų principų įgyvendinimą:

Už nediskriminuojančių ir skaidrių vietos plėtros projektų atrankos kriterijų ir vietos plėtros projektų atrankos procedūrų parengimą yra atsakinga VVG. Atrankos kriterijus tvirtina VVG valdyba. Atrenkant veiksmų ir juos įgyvendinančių projektų vykdytojus bus laikomasi horizontaliųjų principų.

Horizontalieji principai reiškia vertybių ir praktikos rinkinį, kuriame pirmenybė teikiama teisingumui, įtraukčiai ir demokratiniam sprendimų priėmimui. Jie bus naudojami kuriant ir įgyvendinant projektus ir strategiją. Vertinant projektus ir atrenkant projektų vykdytojus bus vadovaujamasi šiais principais:

- lyčių lygybės ir nediskriminavimo: į vietos projektų atrankos procedūras bus įtraukiami visų lyčių ir įvairaus amžiaus atstovai ir siekiama pašalinti disbalansą bei diskriminaciją. Taip pat bus sudaromos sąlygos visiems teikti vietos projektus neatsižvelgiant į projekto vykdytojų ir tikslinės grupės atstovų lytį ir amžių. Vertinant teikiamus projektus nebus sudaromos jokios kliūtys atsižvelgiant į lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitus teikėjų bruožus ir bus atsižvelgta į jaunimo situaciją bei poreikius. Asmenims su negalia, vyresnio amžiaus žmonėms bus suteiktos galimybės teikti projektus nuotoliu, bus teikiamos nuotolinės (telefonu, el. paštu) ar gyvos konsultacijos. VVG valdybos nariais bus ir moterys, ir vyrai**,** ir nė vienos iš lyčių atstovų nebus daugiau kaip 60 procentų;

- partnerystės ir atvirumo: visiems asmenims bus siekiama suteikti vienodas galimybes dalyvauti projektų teikime ir vertinime, turėti lygias teises ir galimybes užimti darbo vietas, gauti švietimą, naudotis VVG paslaugomis ir kt. Vadovaujantis šiuo principu bus siekiama skatinti socialinę integraciją ir užkirsti kelią socialinei atskirčiai. VVG valdyboje, kuri vykdys projektų atranką, bus siekiama įtraukti naujų narių: bendruomeninių ar kitų nevyriausybinių organizacijų, asocijuotų verslo struktūrų ar įmonių, kitų savivaldybės institucijų atstovus;

- jaunimo dalyvavimo: bent vienas VVG valdybos narys bus jaunesnis negu 29 metų arba bus deleguotas jaunimo, su jaunimu dirbančios organizacijos, savivaldybės jaunimo organizacijų tarybos arba Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, veikiančios Mažeikių mieste. Vertinant projektus bus teikiama pirmenybė dalyvaujamiesiems sprendimų priėmimo procesams, kur visi dalyviai turi vienodą žodį priimant sprendimus. Dalyvaujamasis principas yra svarbus visuomenės teisingumo ir socialinio teisėtumo aspektas priimant sprendimus dėl projektų vykdytojų. Ypatingas dėmesys bus skiriamas jaunimui, atvirose jaunimo erdvėse, mokyklose ir kitose jaunimo susibūrimo vietose skelbiant informaciją apie VVG veiklą ir galimybes teikti projektus.

Įgyvendinant projektų ir jų vykdytojų atranką bus siekiama užtikrinti viešumo, atvirumo ir skaidrumo principus, informuojant visuomenę apie VVG veiklą, priimtus sprendimus ir kitus visuomenei svarbius dalykus. Bus teikiama pirmenybė atskaitomybei už sprendimų priėmimo procesus ir rezultatus bei siekiama užtikrinti, kad sprendimus priimantys asmenys būtų atsakingi už savo veiksmus. Taip pat bus skatinama savitarpio pagalba ir bendradarbiavimas, pabrėžiant bendruomenės paramos ir solidarumo svarbą. Savitarpio pagalba svarbi, kadangi taip padedama užtikrinti socialinį teisingumą ir lygybę, atsakomybę bei solidarumą VVG veikloje. Taip pat ji labai svarbi siekiant užtikrinti socialinę gerovę ir teisingumą projektų vykdytojams, nes tik įgyvendinant savitarpio pagalbos principą galima pasiekti harmoningą ir solidarią VVG veiklą.

Horizontalieji principai teikia pirmenybę teisingumui, įtraukčiai, demokratiniam sprendimų priėmimui ir kolektyviniams veiksmams, kurie duotų teisingesnius ir tvaresnius rezultatus socialiniame, politiniame ir VVG vystymosi veiklos kontekste.

Vietos plėtros strategijos stebėsenos tvarka:

Tiek VVG vietos plėtros strategijos rengimo, tiek jos įgyvendinimo laikotarpiu VVG nariai vadovaujasi darbo ir bendravimo vertybėmis, laikosi horizontaliųjų principų tiek VVG vidaus, tiek išorės santykiuose.

VVG pirmininkas organizuoja ir užtikrina, kad stebėsena būtų vykdoma pagal tokią tvarką:

- VVG visuotinis susirinkimas arba kolegialaus valdymo organas tvirtina metines (galutines) VPS ataskaitas;

- VVG pirmininkas vykdo VPS priežiūros organizavimą ir užtikrinimą;

- Projekto vadovas rengia galutines (metines) VPS priežiūros ataskaitas, bendrauja su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir Centrine projektų valdymo agentūra;

- Pagal projekto vadovo parengtą ir nustatytą formą VVG VPS projektų vykdytojai renka informaciją, reikalingą VPS įgyvendinimo metinėms priežiūros ataskaitoms parengti, ją apdoroja, susistemina ir pateikia projekto vadovui;

- Projekto vadovas kartą metuose rengia metinę, o baigus įgyvendinti strategiją – galutinę – ataskaitas apie VPS vykdymą ir jos rezultatus. Metinė (galutinė) ataskaita yra tvirtinama VVG visuotinio narių susirinkimo arba kolegialaus valdymo organo;

- Įgyvendinus strategiją, projekto vadovas pateikia galutinės ataskaitos kopiją ir jos patvirtinimą įrodančio dokumento kopiją Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai. Projekto vadovas bendrauja su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija ir esant poreikiui teikia papildomą informaciją, susijusią su VPS įgyvendinimu.

Strategijos stebėsenos informacijos rinkimo ir sisteminimo procedūra:

Kiekvieno kalendorinių metų ketvirčio pabaigoje (kovo mėn., birželio mėn., rugsėjo mėn. ir gruodžio mėn.), VPS administravimo vadovas renka informaciją apie tą ketvirtį įvykdytus (vykdomus) VPS projektus ir jų pasiektus rodiklius pagal VPS tikslų ir uždavinių rodiklius, ir informaciją paskelbia VVG interneto puslapyje „Excel“ ataskaitos forma, iki kito ketvirčio pabaigos. Skelbiama informacija pateikiama lentelės pavidalu, įvardijant tą ketvirtį įgyvendintus projektus atskirai, jiems skirtą finansavimą, ir pasiektus rodiklius bei pateikiant apibendrintą metų finansinę ir rodiklių pasiekimo analizę. Informaciją apie įgyvendintus (įgyvendinamus) projektus kiekvieną ketvirtį pateikia projektą įgyvendinančios įstaigos.

Vietos plėtros strategijos pakeitimų inicijavimo procedūra:

VVG gali inicijuoti atrinktos finansuoti vietos plėtros strategijos keitimą. VVG vietos plėtros strategijos pakeitimus tvirtina visuotinis VVG narių susirinkimas. Prieš tvirtinant VVG vietos plėtros strategijos pakeitimą turi būti atlikti veiksmai, nustatyti Vietos plėtros strategijų įgyvendinimo taisyklėse, ir VVG vietos plėtros strategijos keitimas turi būti raštu suderintas su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

VVG vietos plėtros strategija gali būti keičiama kai:

- būtina keisti dėl teisės aktų, reglamentuojančių vietos plėtros strategijų įgyvendinimą, pakeitimų;

- būtina keisti suplanuotų lėšų paskirstymą tarp vietos plėtros strategijos uždavinių ir veiksmo sričių;

- būtina keisti didžiausią galimą paramos sumą vienam vietos plėtros strategijos veiksmui įgyvendinti pagal skirtingus vietos plėtros strategijos uždavinius;

- būtina patikslinti vietos plėtros strategijos veiksmų sąrašą, siekiant įgyvendinti vietos plėtros strategijoje numatytus rodiklius.

Išnašos

[1] Savivaldybės žemėlapis. Žiūrėta 2023-01-06. Prieiga internete https://www.google.com/maps/place/Ma%C5%BEeikiai,+Ma%C5%BEeiki%C5%B3+r.+sav./@56.3364465,22.2304397,11.22z/data=!4m5!3m4!1s0x46e57e697ed057ed:0xab0422d970073f87!8m2!3d56.3092439!4d22.341468

[2] Miesto lokacija. Žiūrėta 2023-01-06. Prieiga internete https://maps.lt/map/

[3] Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė – nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje. Žiūrėta 2023-01-06. Prieiga internete https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu- analize#/

[4] Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė – nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra metų pradžioje. Žiūrėta 2023-01-06. Prieiga internete https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

[5] Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė – natūrali gyventojų kaita. Žiūrėta 2023-01-06. Prieiga internete https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

[6] Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė – atvykusieji ir imigrantai; išvykusieji ir emigrantai. Mažeikių miesto VVG siųsti duomenys. Žiūrėta 2023-01-06. Prieiga internete https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

[7] Mažeikių miesto VVG siųsti duomenys. Žiūrėta 2023-01-06.

[8] Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė – veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius metų pradžioje; veikiantys ūkio subjektai metų pradžioje. Žiūrėta 2023-01-06. Prieiga internete https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

[9] Lietuvos statistikos departamentas. Statistinių rodiklių analizė – registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis. Žiūrėta 2023-01-06. Prieiga internete https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/

[10] Sudaryta rengėjų.